

Utrecht

IN WOORD EN BEELD
GEÏLLUSTREERD FAMILIEWEEK-
BLAD VOOR STAD EN PROVINCIE

Speciaal
Stad-
Utrecht
nummer

BIJ ONZE VROEDE VADEREN!

Bijzonderen dank zijn wij verschuldigd aan het College van Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht, dat zoo welwillend was voor het maken van deze opname te poseeren. Wij meenen, het extra nummer van ons blad niet beter te kunnen openen dan met deze foto van het vol-ijverige Dagelijksch Bestuur onzer Gemeente! Van links naar rechts de Edelachtbare Heeren: wethouder H. Botterweg, Mr. M. H. de Boer, A. H. Smulders, Burgemeester Dr. J. P. Fockema Andreae, secretaris Dr. J. de Lange en wethouder H. A. Bekker.

JAN ALFRINK
VOORSTRAAT 40
UTRECHT
TELEFOON 12337

Met de K. L. M. door de lucht
Met een GAZELLE over den weg
VEILIG & STERK & SNEL

W. A. v. d. TUIN
NACHTGAALSTRAAT 54
UTRECHT
TELEFOON 14263

Moeders
nemen voor de roode,
gesmette of ontstoken
huid van de kleine,
uitsluitend het aller-
beste middel, en dat is
PUIROL
Doos 30 en 60, tube 80 ct.
Bij Apoth. en Drogisten

GRAMOPHON / 5 — p. mand.
(als tekening)
met 20 nummers (10 platen)
en 200 naalden
Vraagt Gramophonescatalogus No. 167
N.V. HEES & Co. - Delft
Fabriek van Muziekinstrumenten

GELD te leen vanaf f 50.—, billijke condities, lichte
aflossing. Ambtenaren en soortgelijke
Werknemers ook zonder borg.
NATIONALE VOLKSBANK - Afd. 25 - ROTTERDAM

**WONING-BUREAU
BILTHOVEN**
**FEELDERS &
VAN HUIZEN**
BEËDIGD MAKELAAR
belast zich met koop en verkoop,
huur en verhuur van vaste goederen;
bouwterreinen.
Administratie van vaste goederen.
BEETSLAAN 3
TELEFOON 26461

VERHUIZINGEN

DOOR GEHEEL EUROPA.
VRAAGT PRIJS
GOED MATERIAAL
VAKKUNDIG PERSONEEL
BERGPLAATSEN
VOOR INBOEDELS.

Incasso en Informatiebureau
"UTRECHT"
(OPGERICHT IN 1920)

Lange Nieuwstraat 90
Telefoonnummer 11460
Incasso's - Informatie's
Advies in alle Rechtszaken

DE TRAPLEER

gaat jaren
langer mee
wanneer U ze
meteen verfi
onderhoudt.
Elk jaar een
busje is ge-
noeg van

MAAS'VERF TEGEN BEDERF

Uw winkelier heeft ze
in alle kleuren.

VOLHOUDEN

met
het gebruik van

HIGHTREE BALSEM

en gij zult be-
merken dat al
Uwe inwendige
pijnen als:
RHEUMATIEK
ISCHIAS, SPIT
JICHT enz. gaan
verdwijnen

Vraag Uwen Apo-
theker of Drogist

Voor wadvervkoopers:
62 STATIONSWEG 62
ROTTERDAM

RENAULT-AUTO'S
N.V. Garage „Nestor“
Boxen garage
Luxe verhuur
BILTHOVEN — TELEF. 26118
Dir. J. KOEMAN, Expert

B. F. Broekman
Slaapkamer-
Ameublementen
Bedden, Matrassen
UTRECHT
Oude Gracht 125, Tel. 1852
(bij de Bakkerbrug)

WIKUNA KOUSEN
Hollandsch Huiswerk
I^e Eng. Wol IJzersterk

In Amerika

Wist U, dat iedereen
in Amerika (Ford
evengoed als de Pre-
sident der Vereenigde
Staten) confectie
draagt?
Echter: confectie en
confectie is twee!
Dijckhoff brengt U de
hoog-moderne con-
fectie der upper ten:
voornaam van snit,
degelijk in kwaliteit,
prachtig van kleur,
uiterst zorgvuldig afge-
werkt en bovendien
voordeelig in prijs.

En 2 rij **COLBERT COSTUUMS** van 112⁵⁰ tot 89.
HEEREN SPORTCOSTUUMS „ 16⁵⁰ „ 49.
REGENJASSEN (tevens demi) „ 12⁵⁰ „ 69.
DEMISAISONS „ 23⁵⁰ „ 69.
ZOMER ULSTERS „ 22⁵⁰ „ 60.

Dijckhoff

UTRECHT DEN HAAG

Nu men weer zonder Jas . . .

of mantel moet loopen om in de hitte geen mal figuur te slaan,
komen alle kleinere en grootere ongerechtigheden weer in zicht die
door winterjas, „demi“ of mantel, liefderijk werden bedekt.

De winterjassen van de kinderen worden weer opgeborgen en ook
zij zouden graag tegenover de vriendinnetjes en de vriendjes een
beetje netjes uit hun winteromhulsel te voorschijn willen komen.

Deze dingen alzoo zijnde, kunt U niet beter doen dan eens een
bezoek te brengen „IN DEN SPECHT“. Voor man, vrouw en
kind is daar niet alleen een maat-, maar ook een confectie-afdeling,
terwijl men er tegelijkertijd voor hoofd en voeten naar wensch kan
worden bediend.

Wilt U alles contant betalen, dan vinden wij dat best en dan
krijgt U 10% korting op de gemerkte prijzen. Schikt het U echter
niet om de geheele familie a contant in zomerkleeding te steken,
dan vinden wij dat ook goed. Houdt rekening met Uw draagkracht
en U kunt bij ons betalen zooals U dat het beste uitkomt.

Wij verzenden door geheel Nederland al hetgeen men aan meubelen
of kleeding noodig heeft en wil men zich eerst op de hoogte
stellen, dan vraagt men onze geïllustreerde catalogus aan. Komt ge
zelf, vraagt dan bij het binnenkomen naar den Chef.

„In den Specht“

Ganzenmarkt - Telefoon 11359
Utrecht

De stad Utrecht in Woord en Beeld

De Utrechenaar, die tien jaar geleden zijn vaderstad verliet en er sindsdien niet weerkeerde, zou thans bij een bezoek aan de Domstad wel de handen ineen slaan van verbazing over de talloze en ingrijpende veranderingen, die de Bisschopsstad in dien tijd heeft ondergaan.... en kon een enkel lid van het vorige geslacht eens even worden opgeroepen om te zien wat er van de groote stad in het centrum des lands in vijftig jaar tijds is geworden, om te zien het verschil tusschen het oude en het nieuwe Utrecht, hij zou stellig zijn oogen niet kunnen gelooven.

Dit nummer van *Utrecht in Woord en Beeld*, speciaal aan de stad gewijd, wil in beeld brengen, wat er alzo is gegroeid, wil aanstippen aan welke vrouwen en mannen de Domstad verplichtingen heeft.... en wie er heden ten dage leven en werken. Hoe aanlokkelijk die taak ook moge zijn..... ze is meteen te veelomvattend! We waren genoodzaakt, te kiezen — en ook toen nog bleef het mooie materiaal zoo omvangrijk, dat wij den omvang van het nummer wel moesten uitbreiden tot het aantal bladzijden — twee en dertig — dat voor menigeen, naar wij hopen, een aangename verrassing zal zijn.

Hoeveel is er niet te vertellen, hoeveel in beeld te brengen omtrent onze goede stad als middenpunt van handel, nijverheid, wetenschap, onderwijs, kunst; hoeveel over de groote vrouwen en mannen van vroeger en die uit den tegenwoordigen tijd op velerlei gebied, van stichtingen en gebouwen als dragers van oude herinneringen uit het ver verleden of van moderne ideeën!

Op deze en volgende pagina's bieden wij U zooveel als wij hebben kunnen verzamelen, en wij brengen daarbij gaarne dank aan allen, die

welwillend op de een of andere wijze ons werk mogelijk maakten of althans onze taak hebben verlicht. Het eenige, waarin we reden tot leed-

lukken, de stad Utrecht een betere plaats op de ranglijst te bezorgen. Zoolang er leven is, is er ook hoop.... en aan leven is toch waarlijk in de Domstad gelukkig nog in het geheel geen gebrek! Geen gebrek aan leven.... we zouden wel eerder mogen zeggen, dat er te veel

leven is, althans op sommige punten van de stad en op dagen en uren waarop het daar extra druk kan zijn. Want zoo ergens, dan is, gelooven we, het verkeersprobleem en deszelfs oplossing wel een der meest benauwende vragen voor onze goede stad. We hebben wel een enkele maal ons hart vastgehouden als we de angstige drukte zagen! Tot berstens toe zijn sommige straten vaak gevuld met voetgangers en voertuigen — de huizen gaan niet opzij! Maar enfin, een bewijs van vol en druk leven is het in elk geval óók. Laten we hopen, dat een bevredigende oplossing van het moeilijk verkeers-vraagstuk zal kunnen worden gevonden!

Als ons weekblad, dat in den loop van nauwelijks drie jaren de huisvriend is geworden van twintig duizend gezinnen in stad en provincie, deze enkele maal eenige pretentie moge hebben, dan zij het deze: dat het poogde, door dit speciaal nummer te doen zien aan elken Utrechenaar die nog iets voelt voor zijn stad, hoe mooi en interessant, hoe in tal van opzichten de aandacht waard de Domstad was en is, en in haar en hem

de overtuiging te hebben versterkt, dat het zoo met Utrecht blijven zal.... neen, dat het constant crescendo zal blijven gaan!

Als dat wordt bereikt, als we bij velen, ook bij hen die Utrecht reeds korter of langer geleden hebben verlaten, en misschien nog maar zelden terugdenken aan hun geboorteplaats, de liefde voor de grijze, toch altijd jong blijvende bisschopsstad opnieuw hebben gewekt, bij tallozen — in stad en provincie, want die behooren één te zijn en onafscheidelijk! — die liefde hebben versterkt, dan mogen wij inderdaad ons pogen ten volle geslaagd heeten en zal deze uitgave er een zijn, waarover we nooit of te nimmer spijt zullen hebben!

* *

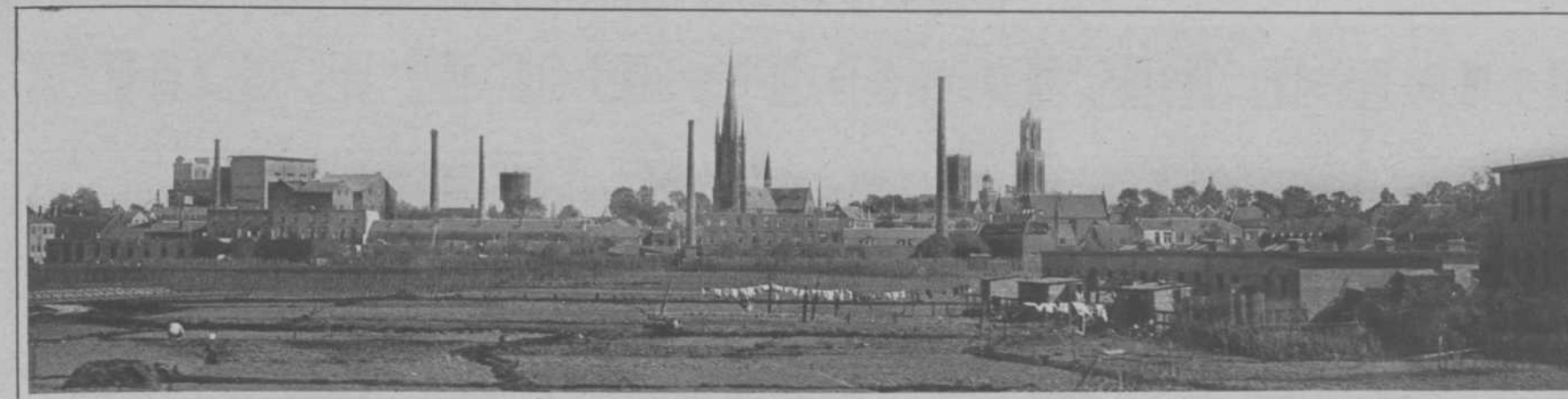
De Edelachtbare heer Dr. J. P. Fockema Andreae, de energieke en beminde burgemeester van Utrecht, in ambtsgevaad.

wezen vinden, is dat wij niet volledig konden zijn. Niet in het geschreven woord, en ook niet in beeld. Omstandigheden waren er oorzaak van, dat we sommige foto's — o.a. eenige portretten die wij gaarne hadden gereproduceerd, — niet of niet bijtijds machtig konden worden. Maar menschenwerk blijft nu eenmaal onvolmaakt, en dit is ons een troost — zij het ook een schrale!

Ongetwijfeld is voor de stad Utrecht nog een zeer goede toekomst weggelegd. Buiten vele andere is de gunstige ligging van de stad in het centrum des lands, in een mooie omgeving en met goede verbindings, zeker een der machtigste factoren, die daartoe zullen medewerken. Pessimisten, die ons zouden willen wijzen op het zeer hooge belasting-cijfer in onze stad, mogen wij verwijzen naar andere plaatsen in het land, die er weinig minder ongunstig voorstaan wat dat betreft. Wij voor ons geven nog lang de hoop niet op, dat het binnen afzienbaren tijd zal ge-

De Burgemeestersbank in het Wilhelmina park, aangeboden door de burgerij bij het koperen ambtsjubileum van dr. Fockema Andreae.

Van de richting Amersfoort komende, ziet men over de hovenierstuinen heen in de verte verschillende kerktorens, zooals die van de Bellenhemkerk, Jacobij, Augustinus, de Dom, enz.

Als men Utrecht nadert...

Geratel van wissels, de wielen piepen, de remmen worden aangezet, een fel geknars, de trein staat stil, puffend en stampend onder de kolossale, zwarte overhuiving van het Utrechtsche Centraal Station. Een van de vele treinen, die hier dagelijks aankomen, reizigers opnemen en uitwerpen, zoodat den heelen dag de drie perrons op bijenkorven gelijken. Het spoorwegverkeer vindt in onze stad een knooppunt: lijnen uit alle richtingen komen hier samen. Een rustig oogenblik kent men hier niet. Nauwelijks is de snelreis uit het Noorden dreunend en knersend tot stilstand gekomen, of uit een andere richting rent een D-trein uit Maastricht de overkapping binnen. Het rumoer is niet van de lucht.

Wij waren zoo gelukkig, dezer dagen een vrijbiljet te ontvangen, dat aan alle abonnees van „Utrecht in Woord en Beeld” toegang verschaft op alle treinen. Het is de bedoeling dat wij eens gaan zien, welke aspecten onze stad vertoont, als wij haar per trein naderen. Beginnen wij met den trein uit het Noorden, die uit Zwolle komt, Amersfoort is gepasseerd, Bilthoven eveneens, en nu juist over de rails van de lijn Hilversum—Utrecht daveren. We rijden vooruit, en aan onze rechterhand duiken de groene heuvels van het fort Blauwkapel op. Dan komen we langs den overweg Blauwkapelscheweg, en plotseling ligt het stadsbeeld voor ons.

Bij helder weer vindt men alle kerktorens terug. De Dom domineert met zijn hoogen, slanken toren, de spitse toren van de Monicakerk valt ook dadelijk op, en daarachter ziet men nog talloze andere. Inmiddels heeft onze trein niet stil gestaan, integendeel! Met veel lawaai van ijzeren platen is hij de Vechbrug gepasseerd, en nu rijdt hij al midden in de stad, al ziet alles rondom nog groen. We zijn hier in het domein van de hoveniers, die den vruchtbaren grond gebruiken voor tuinbouw. Weer een overweg.... Amsterdamsche straatweg — recht als een liniaal naar het Noorden aangelegd.... we snellen langs werkplaatsen, waar het ijzeren lied van den arbeid weerklinkt, de rails verdubbelen zich, weldra liggen er tien, vijftien paren naast elkaar.... dan worden de remmen aangezet: Utrecht, Centraal Station!

Inmiddels hebben wij met zevenmijls-laaizen in Rotterdam de trein gepakt naar Utrecht. In Gouda hebben we gewacht op het gedeelte dat uit den Haag kwam, Woerden passeerden we, Harmelen, dan Vleuten, in de verte komt onze stad al weer in zicht. Intusschen komt onze spoorbaan voortdurend hooger te liggen boven de omringende weilanden, de zoogenaamde spoordijk stijgt met de minuut en bereikt zijn hoogtepunt bij de Rotterdamse brug, over het druk bevaren Merwe-

dekanaal. De enorme bogen van de hechte brug schieten voorbij ons coupé-raampje, het gewone rumoer en lawaai weerklinkt, en dan is het weer rustig, we rijden weer tusschen de groene weiden. Echter voor korten duur. Ter linkerzijde kan men nu de tribunes van de voetbalvereniging U.V.V. zien, en verder een rangeerterrein, terwijl aan den anderen kant de stad al begint.

Eerst ziet men de Vleutense weg, met enkele huizen, die zich spoedig verliest in een nog jonge

triegebied, dat zich ter rechterzijde uitstrekt. Vooral de uitgestrekte terreinen van Werkspoor vallen direct op. Aan den anderen kant ziet men het jonge Elinckwijk, waarboven de Ludgerustoren pittoresk uitsteekt, en vervolgens stoomen we langs de mooie tuin van Kol, waar iedereen vrije wandeling heeft, en men kan genieten van mooie parkaanleg. We zijn er al weer voorbij, weer snellen we langs rangeer-emplacements, werkplaatsen, en als het sein op veilig staat, stoppen we binnen enkele seconden aan het Centraal Station.

Als het vlugge reizen u nog niet vermoeid heeft, moet u eens een bezoek brengen aan het Gooische Haagje, het bekoorlijk gelegen Hilversum. De trein brengt u weer naar Utrecht, hetzij naar het Centraal Station, hetzij naar het station Maliebaan. Bij het fort Blauwkapel ligt de wissel, die daarover beslist, of liever gezegd, daar staat de wisselwacht. Gaat de trein naar het Centraal Station, dan komt hij met een groote hoog te recht op het baanvak Amersfoort—Utrecht. In het andere geval snijdt hij dit baanvak rechthoekig, vlak achter het fort. Onze trein is er blijkbaar een, die naar het Maliebaan-station gaat. We zijn al over de vier andere spoorstaven heengeraald, rijden nu langs militaire dijken, kruisen den z.g. Ezelsdijk, en dan rijden we plotseling midden in de stad, n.l. in de Buys Ballotstraat.

Het station Biltstraat is heel wat drukker dan het eindstation; de meeste reizigers stappen hier uit. Met nagenoeg lege wagens gaan we op een sukkeldrafje naar het Maliebaanstation. Rechts zien we even het begin van onze beroemde Maliebaan, dan passeeren we de drukke Burgemeester Reigerstraat, waar doorgaans heel wat publiek staat te mopperen op den trein, die weer zoo lang uitblijft, en zoo schuiven we het eindstation binnen, dat prachtig gelegen is, met een mooie breede toegangsweg vanaf den singel, maar waarvan toch heel weinig gebruik gemaakt wordt.

En ten slotte stoomen we uit het Zuiden onze stad binnen, uit de richting Culemborg. Houten is gepasseerd, in de verte hebben we het donkere verschiet van het bosch van Oud-Amelisveerd gezien, dan komen we tusschen groene heuvelruggen, de fortenlinie, die het Sticht omsluit, en onmiddellijk daarachter liggen aan den rechterkant de twee algemeene begraafplaatsen, het oude en het nieuwe. Nu daveren we over een brug, de Jeremiebrug. We zitten blijkbaar al midden in de stad. Het water van de Vaartsche Rijn draagt hier talloze schepen, die komen laden of lossen, in de verte ligt het Ledig Erf, dat den laatsten tijd hoe langer zoo drukker wordt.

We kijken nu tegen den achterkant der groote Utrechtsche ziekenhuizen, en vervolgens van de Electricische Centrale. Aan onze linkerhand streken zich enorme rangeerterreinen uit, waar dag en nacht gewerkt wordt. Dan schuiven de perrons reeds langs onze coupéramen.

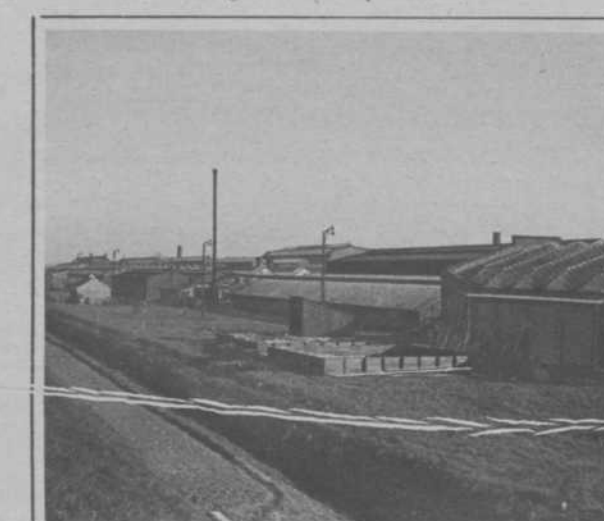
Komende van Hilversum ziet men o.m. de mooie Biltstraat en rechts het park Hoogelanden.

stadswijk: Nieuw-Engeland genaamd. Een mooie katholieke kerk valt hier onmiddellijk aan den reiziger op. De straten blijven zich langs de spoorbaan aaneenrij-en, tenminste ter rechterzijde. Links is het alles rails, wissel en loods, wat men ziet. En reeds herkennen wij het breede gedeelte voor het station, waar ook de trein uit het Noorden langs kwam, wij stoomen het station binnen.

Voordat u het weet, hebben wij u overgeplaatst naar den snelreis Amsterdam—Utrecht, een der drukste lijnen van ons land. Ook hier is het uitzicht weer interessant. Reeds vanaf het station Vreeland ziet u aan de linkerzijde de golven van het Merwedekanaal, steeds dichter en dichter komt het naderbij, en dan ratelen we over de Amsterdamsche brug, die als twee druppels water gelijkt op haar Rotterdamse collega, een paar kilometers verderop. We komen nu in het indus-

Als men Utrecht nadert met den trein, komende van Arnhem of 's-Bosch, krijgt men een fraai gezicht op de Vaartsche Rijn. Op den achtergrond de Nicolaaskerk.

Komende van Amsterdam kijkt men, de Spoorbrug gepasseerd zijnde, over de werkplaatsen van Werkspoor.

Zijne Excellentie Dr. H. 's-Jacob, Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht.

LOFLIED OP UTRECHT

De kathedrale kerk aan de Lange Nieuwstraat

Utrecht, met je mooie parken,
En je stille grachten-pracht —
Utrecht, met je oude toren,
Zinbeeld van vergrijsde kracht...

Utrecht, met je mooie pleinen,
Droomend van een ver verleên,
Met je frissche buitenwijken,
Als een gordel daaromheen...

Utrecht, met je jonge Jaarbeurs,
En je ouden handelsgeest...
't Liefste plekje hier op aarde,
Ben je steeds voor mij geweest.

Een foto van de Oude Gracht, gezien van de Tolsteeg-zijde; op den achtergrond de Domtoren.

De Willemsbrug — geopend! Een uitstekende gelegenheid voor den ras-echten Utrech-tenaar, om zich... niet te ergeren!

En toch... ben je me dierbaar,
en vind ik je schoon,
Je blijft toch de stad, waar 'k
't liefste in woon,
Ik heb in m'n leven veel steden
gekend,
Maar jij spant de kroon, daar
je m'n vaderstad bent.

Ik wensch je veel voorspoed,
gestadige groei,
Verlaging der lasten, en duur-
zame bloei,
Een wassende welvaart, zoodat
binnenkort
Tweehonderd-duizend je zielental
wordt!

Utrecht... ze zeggen, je bent
nog geen stad,
Hoogstens een dorp, soms wel
een gat,
Je tram is steeds laat, en de
bruggen vaak dicht,
En als je het treft, heb je
's avonds geen licht.

Utrecht... ze zeggen, je bent
reuzeduur,
De fiscus, die maakt het de
mensen wel zuur,
En als je dan alles contant hebt
betaald,
Dan is 't, of 't vel over je oor
is gehaald!

Wat zou Utrecht zijn zonder de tram? Een foto van dit nuttig vervoermiddel mocht hier niet ontbreken!

Alleen in den naam herinnert het Burkerkhof nog aan een begraafplaats — overigens is het een van de mooiste oud-Utrechtsche hoekjes!

Utrecht's bekende mannen en vrouwen

Utrecht is een stad, waar vele landgenooten nog wel eens met 'n tikje minachting op neerzien. Hebben wij, Utrechtenaren, daar zelf ook schuld aan? Misschien wel. De meeste Utrechtenaren kennen bitter weinig van de geschiedenis hunner stad, weten nog minder van de groote figuren, die hier hebben gewoond, en doen dan ook mee in het koor van hen, die op Utrecht afgeven.

Het is de bedoeling van dit artikelje niet, om Utrecht plotseling tot in de hoogste hoogte te verheffen. Er is heel veel, dat wij veranderd zouden willen zien, dat wij missen in den geest, de sfeer, of hoe men 't noemen wil, van de „Oude Bisschopstad”. Jarenlang is Utrecht op bijna alle gebied achterlijk geweest.

Dit neemt echter niet weg, dat wij de grootste bewondering hebben voor de talrijke mannen en vrouwen, die hier hebben gewoond, gewerkt en geleefd, die uit de Utrechtsche samenleving zijn voortgekomen of hierop van buitenaf hun stempel hebben gezet en van wie meer dan één tot ver over de grenzen van ons land beroemd is geworden.

Wanneer wij iets over die mannen en vrouwen moeten vertellen, weten wij nauwelijks waar te beginnen. Onwillekeurig gaan onze gedachten terug naar de bouwers van de vele kerken en kerktorens, die van Utrecht een typische kerkenstad hebben gemaakt. Maar wie zijn ze en wat weten we van hen? Er worden aantrekkelijke verhalen gedaan over Jan van Henegouwen, later Jan van den Dom genaamd, die een van de schoonste bouwwerken van onze stad — den Domtoren —

dank zij, voortreffelijke studies, wist te brengen tot opvoeder van Karel V.

Toen zijn pupil de keizerskroon droeg, wendde deze zijn invloed aan om zijn leermeester tot Paus benoemd te krijgen, wat in 1522 geschiedde — de eenige Nederlander, die ooit tot dezen hoogen rang is geselecteerd. De tijd waarin hij zijn waardigheid bekleedde, was en door de Hervorming, die toen doorbrak en in hem een krachtig bestrijder vond, en door allerlei politieke strijd, uiterst woelig en onrustig. Paus Adriaan echter verlangde naar niets zoo zeer als naar rust en naar een vredig wonen in het huis, dat hij zich in zijn Vaderstad liet bouwen, (nu nog „Pausuize” geheten), maar dat eerst gereed kwam in het zelfde jaar (1523) waarin hij stierf.

Zijn hart schijnt steeds aan Utrecht te zijn blijven hangen en van een mooien trek in zijn karakter getuigt het feit, dat hij met kracht streefde naar eenvoud aan het toen rijke en weelderige pauselijke hof. Mogen wij niet zeggen, dat hij hierin zijn Utrechtsche afkomst trouw bleef? De eenvoud is immers een Utrechtsche karaktertrek bij uitstek!

Portret van Paus Adriaan de Zesde, geschilderd door Jan van Scorel.

Een beroemd portret van Paus Adriaan werd geschilderd door Jan van Scorel, een schilder die wel niet in Utrecht het levenslicht zag (hij kwam van Scorel bij Alkmaar), maar het grootste deel van zijn leven in Utrecht sleet en op zijn Italiaansche reis met den Utrechtschen Paus in aanraking kwam. Hij was het, die Utrecht op het gebied van de Schilderkunst de eerste wereldvermaardheid schonk. Het Centraal Museum bewaart eenige werken van hem, o.a. een reeks portretten van Utrechtsche „Jeruzalemvaders” — prachtige koppen, zooals men ze nu nog wel in Utrecht's straten tegenkomt — zij 't bij hooge uitzondering).

Ook in latere eeuwen heeft Utrecht zich als schildersstad gehandhaafd. Men denke aan Abraham Bloemaert, den „vader van de Utrechtsche Schilderschool”, waartoe de gebroeders Honthorst, Terbrugghen, Andries Both en vele anderen behooren, — de Directie van ons Museum heeft al heel wat van hun werk weten bijeen te brengen — die in zekeren zin, met Paulus Moreelse, de voorloopters zijn van de groote Holland-sche schilders uit de 17e eeuw Frans Hals en Rembrandt.

Een ander schilder en teekenaar uit dezelfde eeuw, die den laatsten tijd weer veel genoemd wordt, is Herman Saffleven, vooral bekend door zijn teekeningen van de Dom-ruïne, die in 1674 ontstond tengevolge van den befaamden Augustus-storm.

De interieurs onzer kerken zijn op prachtige wijze vereeuwigd door Pieter Saenredam, die niet in Utrecht is geboren en er ook niet stierf, maar zeer veel binnen onze veste heeft gewerkt.

Als schildersstad heeft Utrecht in late eeuwen nooit veel naam meer gehad. In de 19e eeuw vestigden wij een anderen roem, namelijk dien van muziekstad bij uitnemendheid. De Toonkunst-school en de aloude Schuttersmuziek — later het Utrechtsch Stedelijk Orkest — dragen daartoe het

hunne bij en mannen als Frans Coenen, Richard Hol, Joh. Wagenaar en Wouter Huysenruyter hebben voor altijd onze stad aan zich verplicht, ook al hebben de laatste twee — de eersten zijn reeds lang overleden — hun functie's voor ambten elders verwisseld. De man, die van deze vier het innigst aan Utrecht verbonden is geweest en ook de meest blijvende betekenis heeft, is Dr. Johan Wagenaar, in onze stad geboren en getogen, die het geluk had, in zijn omgeving een kring te vinden, waar zijn humoristische zangwerken als „De Doge van Venetië” en „De Schipbreuk”, „Jupiter Amans” etc. met de grootste toewijding werden uitgevoerd. Zijn orkestwerken komen nog meermalen op de programma's voor. Niet ten onrechte verleende de Utrechtsche Hoo-geschool hem 't doctoraat honoris causa. Veel invloed heeft hij als directeur van de Muziek-school van Toonkunst op de aankomende talenten gehad, o.w. ook toekomstige componisten. Van hen heeft Willem Pijper, in Zeist geboren, nu al een internationale reputatie.

Eeuwen geleden was Utrecht al een muziekstad van betekenis. Werd in 1430 Jacob Obrecht niet in onze stad geboren? Eenige historici beginnen dit feit weliswaar te betwijfelen, maar voorloopig mogen wij nog de juistheid aannemen en dan staat het dus vast, dat in de 15e eeuw Utrecht een componist van groote gaven heeft opgeleverd, die zich in groote deelen van Europa naam wist te maken, dank zij zijn „chansons” zoo wel als zijn kerkmuziek.

De Utrechtsche muziekwereld van de tweede helft der vorige eeuw stond in zoo hoog aanzien, dat beroemde Duitsche componisten als Brahms en Schumann gaarne de stad bezochten en bij bekende familie's logeerden.

Dat Utrecht bekende organisten heeft opgeleverd — het kan welhaast niet anders, wanneer men alleen maar aan de schitterende kerkorgels denkt die onze stad rijk is.

Ons tegenwoordig muziekleven, dat voor een groot deel „in het teeken” staat van Evert Cornelis, den hoogst bekwamen en talentvollen dirigent van het U. S. O., zou zonder eenige vrouwenfiguren niet zijn, wat het geworden is, en de twee meest bekende zijn de componiste van blijmoedige en populaire liederen Catharina van Rennes, wier „Zonnelied” een schepping is die de menscheid vreugde zal geven zoolang ze voor blijmoedigheid iets voelt en Hendrika van Tussenbroek, speciaal bemind door haar aantrekkelijke kinderoperettes.

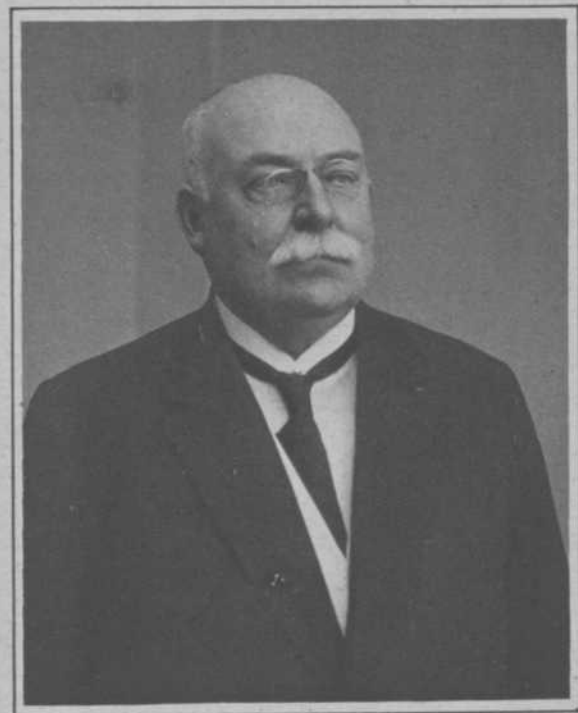
Willem Mengelberg, de wereldberoemde orkest-dirigent.

Utrecht mag er trotsch op zijn, dat ook Willem Mengelberg, de wereldvermaarde dirigent, die in New-York welhaast even gezien is als in Amsterdam, binnen haar muren werd geboren en hier zijn eerste opleiding kreeg van Richard Hol, den voortreffelijken muziekpaedagoog, die de meeste van de genoemde kopstukken onder zijn leerlingen heeft geteld.

Een zeer beminde figuur in onze muziekwereld is de bejaarde, maar nog altijd vurige Corn. Galesloot, leider van kerkkoren en profane zangkoren, waarvan hij er ettelijke tot groote triomfen heeft gebracht.

Laten we thans van „Utrecht als muziekstad" afstappen en eens zien naar een ander terrein, waar Utrechtsche burgers hun sporen hebben verdiend.

De vele kerken en fraaie oude gebouwen bewijzen, dat Utrecht *Bouwmeesters* heeft gehad, waarop wij trotsch mogen zijn. Een enkele werd reeds genoemd. Natuurlijk mogen wij niet-vergeten den naam te noemen van Willem van Noort, beeldhouwer en stads-architect uit de 16e eeuw, die in 1574 een prachtige gevel maakte voor het toenmalige stadhuis. Helaas is dit oude stadhuis door een ondankbaar nageslacht in 1824 afgebroken en vervangen door het stugge bouwsel, dat wij nu op de Stadhuisbrug kennen en dat alleen bij illuminatie een lust is voor de oogen.

Mr. P. G. H. Dop, voorzitter der Utrechtsche Handelsmaatschappij.

Neen, de 19e eeuw is op de meeste gebieden van kunst weinig vruchtbaar geweest en heeft eigenlijk meer aan vernieling en ontsiering van oude bouwwerken gedaan dan aan het scheppen van nieuwe. Ook onze oude vestingwerken en poorten vielen in handen van sloopers en ware J. D. Zocher er niet geweest, de tuin-architect (van afkomst Haarlemmer) om inplaats van de bolwerken onze mooie singelplantsoenen aan te leggen, men zou nog heden ten dage het vandalisme van de vorige eeuw moeten verfoeien.

Den laatsten tijd wordt gelukkig de edele bouwkunst in Utrecht weer in positieven zin beoefend. De prachtige oude gebouwen die we rijk zijn, de sierlijke huizenblokken uit vroeger eeuwen, zooals b.v. de vrijwoningen aan de Agnietenstraat, leggen het tegenwoordig geslacht ernstige verplichtingen op. Gelukkig komen enkele mannen ze na. We denken aan Dr. Ir. G. W. van Heuke- lom, den schepper van het nieuwe Staatsspoor- gebouw, den zeer modernen en origineelen G. van Rietveld, die verrassende winkelpuien maakt en de bouw-er is van het merkwaardige huis aan de Prins-Hendriklaan; voorts aan den gemeente-architect Ir. Planjer, bouw-er van woning-complexen aan het Ondiep en van verschillende schoolgebouwen in onze gemeente; Willem Maas, die in den scholenbouw verschillende nieuwe denkbeelden verwezenlijkt en aan A. Kool, die o.a. de nieuwe Zuiderkerk voor de Gereformeerde Kerk ontworpen heeft. Op het gebied van de binnenhuiskunst hebben Ir. S. van Ravesteyn en Kees Kuiler zich naam gemaakt.

De Hollandsche *Letterkunde* heeft vrijwel nimmer haar groote paladijnen in Utrecht gezocht; er zijn tekenen die er op wijzen, dat het den laatsten tijd gaat veranderen. In de 15e eeuw bevond zich in Utrecht de vrouwenfiguur van Zuster Bertgen, die zich 57 jaar liet opsluiten in een kluis terzijde van de Buurkerk en die in haar diepe eenzaamheid geestelijke liederen en mystiek proza schreef van ongewone bekoring.

Uit de 17e eeuw noemen we Mej. Anna Maria Schurman, een zeer geleerde vrouw, speciaal beroemd om haar talenkennis, die geestelijk verkeer had met de grootste mannen van haar tijd, o.a. met den Utrechtschen theoloog Gijsbertus Voet (Voetius).

De moderne literatuur heeft enkele pioniers in Utrecht, speciaal uit Katholieken Kring, o.a. Jan Engelman en Albert Kuyte (Louis Kuitenbrouwer). Een bekend en geliefd auteur van kinderverhalen is W. G. v. d. Hulst.

Slaat Utrecht op het terrein der letterkunde geen al te schitterend figuur, des te meer betee-

kent onze stad op het gebied der *wetenschap* in het algemeen, op dat der *exacte* in 't bijzonder. Haar *Universiteit* is op het oogenblik misschien de grootste van ons land, tegelijk een van de invloedrijkste, terwijl aan rijkdom van onderwijs-inrichtingen van allerlei aard Utrecht niet gemakkelijk haar weerga vindt.

Uit de kringen der *Theologen* komt allereerst Voetius naar voren (gest. 1676), die nog lid is geweest van de Dordtsche Synode, waar hij tot de heftige bestrijders van de Remonstranten behoorde. Hij was een man van universele ontwikkeling, de „vader der Gereformeerde Kerk" op dogmatisch, kerkrechtelijk en practisch gebied, maar zijn bijnaam de „Utrechtsche Paus" duidt er op, dat hij moeilijk een andere meening naast zich kon dulden, dan die hij uit den Bijbel als de ware had leeren kennen.

Uit een heel anderen tijd en van een gansch andere makelij is de theoloog J. J. P. Valetton (1849—1912), die tot de groote leiders van de z.g. „Ethische" richting behoort. Dat deze richting in de Utrechtsche hoogleeraarswereld ook thans nog kwalitatief goed is vertegenwoordigd bewijzen mannen als Obbink, Cramer, Van Rhijn en Brouwer. Naast hen noemen wij de Geref. theologen Hugo Visser en Noordzij, terwijl de rustende hoogleeraar Cannegieter een merkwaardige representant is van de moderne theologie.

Van de vorige theologengeneratie's komen de namen Oosterzee, Baljon, Daubanton en Van Veen in de herinnering en, last not least, Nicolaas Beets, die in zijn Leidsche Studentenjaren al vermaard was door zijn „Camera Obscura" (geschreven onder het pseudoniem Hildebrandt).

Het spreekt welhaast vanzelf, dat Utrecht ook menig beroemd *kanselredenaar* en *predikant* binnen zijn muren heeft gehad. Het zal enkele hoogbejaarden wellicht nog leugen, dat wijlen Dr. Abr. Kuyper den kansel in den Dom beklom; het laatste kwart der 19e en de eerste decennien der 20e eeuw zijn ondenkbaar zonder de markante dominee's-figuur van A. W. Bronsveld, terwijl onmiddellijk naast hem wijlen Ds. Jonker en de thans in Bilthoven wonende Ds. Gunning genoemd moeten worden. Namen als Amorje v. d. Hoeven en Ritter (de laatste ook gedurende een aantal jaren hoogleeraar in de wijsbegeerte) blijven, speciaal onder de Remonstranten, voortleven terwijl in de religieuze wereld van thans figuren als Justus Tal ((Opper-rabijn), Dr. v. Holk (Remonstrantsche Gemeente) een vooraanstaande plaats innemen.

Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht.

Dit artikel zou natuurlijk niet volledig zijn zonder den naam van Mgr. van de Wetering, den Aartsbisschop in het Aartsbisdom Utrecht, die onnoemlijk veel gedaan heeft en nog doet tot bevordering van het R. K. leven op velerlei terrein — wij denken aan de Sociale Actie, aan het Sint Anthonius Gasthuis, etc.

Noemden wij zoeven Ritter als theoloog en als filosoof, de beoefening van de Wijsbegeerte in ons land heeft gedurende een groot gedeelte der 19e eeuw krachtige invloed ondergaan van de onvergetelijke figuur, die Opzoomer geweest is.

Hebben wij de 19e eeuw al eens minder vriendelijk beoordeeld — zij heeft in de *Natuurwetenschappelijke vakken* dingen tot stand gebracht, waarvan vorige eeuwen nimmer hebben gedroomd. Ook Utrecht heeft beoefenaars van deze vakken voortgebracht, die door volgende geslachten nog met eerbied zullen worden genoemd.

Wij wijzen op F. C. Donders, den onvergetelijken stichter van het Gasthuis voor Ooglijders, voor wiens terecht een standbeeld is opgericht aan het Janskerkhof; op C. H. Buys Ballot, grondlegger van de nieuwe meteorologische wetenschap

en van het bekende weerkundig instituut te De Bilt; op A. A. W. Hubrecht, den beroemden dierkundige, leerling van P. Harting; op C. Winkler, die als hersen-anatoom en psychiater wereldvermaardheid heeft. En als we zien naar de mannen en vrouwen die op 't oogenblik de leergierige jeugd in de beginselen der wetenschap inleiden, dan zijn er verschillende, die het buitenland ons benijdt, zooals Eykman, Boeke, Went, E. Cohen, Ornstein. Het afscheid van Prof. Zwaardemaker ligt nog versch in het geheugen.

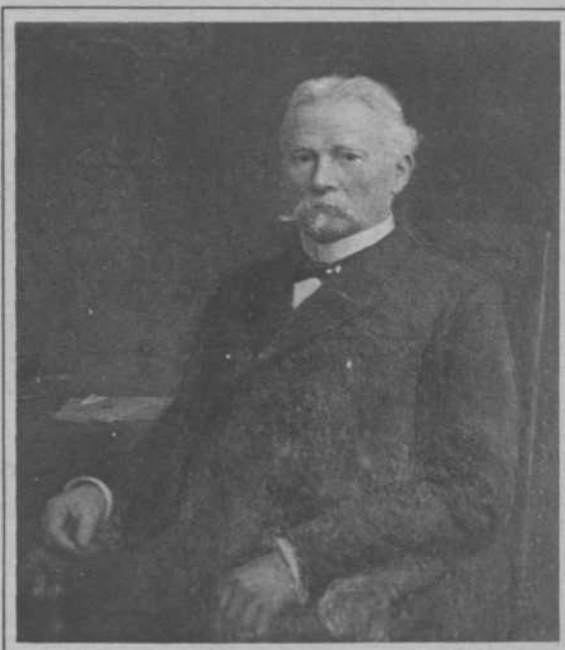
In de taalwetenschap denken wij aan wijlen Prof. Frantzen, aan Caland, v. Hamel, de Vooy; in de geschiedenis aan Bolkesteyn en Kernkamp; in de rechtsgeleerdheid aan D. Simons, den beroemden strafrechtkenner, die pas eenige maanden geleden de Hoogeschool heeft verlaten; aan Naber, den grooten kenner van het Romeinsch recht, die sinds eenigen tijd is afgetreden en aan hem die voor enkele jaren Utrecht heeft verlaten, maar die in het openbare leven der stad een rol van betekenis heeft vervuld en op het gebied van het Volkenrecht gewichtig werk heeft volbracht: Prof. de Louter.

Menig hoogleeraar vervult ook buiten zijn doctenschaps functie's, die het welzijn van de stad kunnen bevorderen. In dit verband denken wij o.a. aan Prof. Vogelsang, den kunsthistoricus en adviseur in aangelegenheden van stadsschoon. De naam van Mr. S. Muller Fzn. mag hier evenmin vergeten worden. Als archivaris heeft hij onze gemeente onschatbare diensten bewezen. De bouw van het Centraal Museum is in zeker opzicht de bekroning van zijn levenswerk. De huidige Directeur van dit museum is Dr. Schuylenburg. Nu we van de historie van Utrecht spreken, denken we ook aan Dr. Bannier, oud-Voorzitter van de Vereeniging „Oud-Utrecht" (gesticht op initiatief van den Burgemeester) en aan C. W. Wagenaar, die met vele anderen bezig zijn om de mooie geschiedenis van onze oude stad krachtiger tot haar tegenwoordige burgers te doen spreken.

In de studentwereld, die in onze stad gelukkig nog al eens gunstig van zich laat spreken, neemt de rector van het U. S. C., graaf Bentinck een belangrijke plaats in.

Geleidelijk zijn we genaderd tot de mannen en vrouwen die het *openbaar welzijn van onze gemeente* in allerlei opzicht hebben gediend. Van hen die aan 't hoofd van onze stad hebben gestaan, zullen enkelen tot in lengte van dagen genoemd worden als stuwende en scheppende krachten. Voor de meeste Utrechtenaren blijven hun namen alleen voortleven in straatnamen, zooals Booth en Moreelse, maar het mag hier toch wel even worden gereleveerd, dat de laatste in de 17e eeuw er met ongewone energie naar heeft gestreefd van Utrecht een koopmansstad te maken, zooals zij het in de middeleeuwen was, een geheel nieuwe stad, westelijk van de oude stad, aan te leggen en vervolgens Utrecht een directe verbinding te geven met de Zuiderzee!

De man, die deze plannen het sterkst propageerde, maar ze tot in het fantastische overdeef, was de bizarre jonker Everard Meyster, dezelfde die de befaamde Amersfoortsche kei op haar plaats bracht en die in de z.g. „Krakeling" op den hoek van de Keistraat en Achter St. Pieter, heeft gewoond. De grillige versiering van den gevel is natuurlijk zijn werk en de naam van de woning is te danken aan een ijzeren krakeling, die vroeger de belletrekker tooid. Ook het landhuis „Oog in Al" is op zijn initiatief gebouwd.

Geschilderd portret van wijlen Dr. Reiger, in leven burgemeester van Utrecht.

De heer ir. J. J. L. Smits, directeur der Elect. Centrale.

tooid boulevard in beginsel het werk is van den genialen magistraat, wiens nagedachtenis o.m. wordt geëerd door het monument aan den ingang van de Maliebaan.

Andere personen rijzen naast hem voor ons geestes oog op; de kantige, ongemakkelijke Van Bolhuis, die, naast zijn ambt in het Hoog Militair Gerechtshof, al zijn tijd wijdde aan 't welzijn der stad; de pittige, welsprekende Van Zijst, die als wethouder zijn sterken rug zette onder de jaarbeursplannen en die de stichter genoemd mag worden van het vaste gebouw; de strijdvaardige en volhardende Van Engen, die in zijn wethouderschap den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst zooals die thans werkt, in 't leven heeft geroepen; Dr. Jan van Leeuwen, de intelligente leider van de moderne arbeidersbeweging in onze stad.

Het onmiddellijk verleden brengt ons als van zelf naar het heden en wij zien aan 't hoofd van onze gemeente den door alle partijen geëerden Dr. J. P. Fockema Andrae, die indertijd als ambtenaar ter secretarie door Reiger werd „ontdekt", die zich in minder dan geen tijd tot een deskundige maakte op 't gebied van stedenbouw en onder wiens verstandig, onpartijdig en vooruitziend bewind wij niet alleen de moeilijke oorlogsjaren zijn doorgekomen, maar bovendien aan alle kanten uitbreiding en vlucht beleven — al maakt de noodzakelijk geworden bezuiniging de laatste jaren iedere expansie welhaast onmogelijk.

Als wethouder werken naast hem in het Dagelijksch Bestuur van de gemeente de heeren Smulders (Volkshuisvesting), Mr. de Boer (Onderwijs) en Financiën), Botterweg (Bedrijven) en Bekker (Maatschappelijke Zaken), en als gemeentecretaris Mr. de Lange.

In den gemeenteraad treden mannen als Swane, Reynders, Frijda, Meyer, Vermooten, Oomen het meest op den voorgrond, (tot voor kort ook Mr. Van Lier), terwijl van de hoofdambtenaren, bedrijfsdirecteuren, etc. Ir. Smits (Lichtbedrijven), Ir. Holsboer (Gemeentewerken), Dr. Schuckink Kool (Gem. Geneesk. Dienst) naar voren komen.

De heer F. H. Fentener v. Vlissingen, voorzitter van het Jaarbeurs-Bestuur.

De Hoofdcomis-saris van Politie, de heer Schuitemaker, en de Com-mandant van het Brandwezen, de heer Vleming, zijn figuren, die een leidende rol vervullen in het belang van onze veiligheid. Naast hen mogen wij noemen den Inspecteur voor het verkeer, den heer Weyburg. Op verkeersgebied, speciaal van motorrijtuigen, zijn de heeren Van Wijngaarden en Van Rees steeds met ijver in 't belang van onze geheele provincie werkzaam.

Kolonel Bueno de Mesquita, Commandant van het Regi-

ment Genietroepen, zien wij immer bezig om het contact tusschen militairen en burgers krachtiger te maken.

In het *Provinciaal Bestuur* zijn onder den aristocratischen geest die Dr. s'Jacob is, en met steun van den Griffier der Staten, Dr. Quarles van Ufford, mannen werkzaam als: Van Andel, Kettlitz, Weykamp, Van Spanje, De Vink en Beaufort. Mevrouw s'Jacob beweegt zich gaarne op het gebied van liefdadigheid en zending, terwijl zij het is die leiding geeft aan het Comité dat zich in onze stad gevormd heeft tot het aanbieden van een huldeblijk aan H. M. de Koningin-Moeder, ter gelegenheid van haar 70sten verjaardag.

De laatste jaren wordt Utrecht, naast een stad van wetenschap en cultuur, meer en meer een *centrum van handel en industrie*. Ontelbaar groot zijn de instituten en vereenigingen, de mannen en de ondernemingen, die in dit opzicht de welvaart van onze gemeente en haar bevolking bevorderen. Wie denkt er niet aan Werkspoor met haar Directeur Ir. Damme, aan de groote fabrieken van De Muinck Keizer, aan de Utrechtsche Asphaltfabriek, aan Jaffa (Directeur Ir. Müller), aan de Beenzwartfabriek, onder directie van den heer Muller, aan de Korenschoof, met haar Directeur den heer Ten Bosch, aan de Electriche Apparatenfabriek (Ricardo), de Nieaf (Wouda),

De drie Gebroeders Minnes! Boven: Cor, voorz. van U. Z. C., links: Arend, trainer van U. Z. C., en rechts: Herman, een onzer beste waterpolo-spelers.

aan den Fouragehandel van Hooghiemstra; wie denkt daarnaast niet aan de groote bankinstellingen en aan scherpzinnige financiers als Kol, Waller, Van Tienhoven, Hammacher, Van Wal-ree, Wildschut, Bink en Risselade. Bekende winkelzaken als die van Hoyng, Reynders, Gerbrands, Harte, Oosthoek, Corn. Beeger, Bosch Honing, v. d. Sand, Jos. ten Berg, zouden naast de groote filialen die landelijke ondernemingen hier gevestigd hebben (de groote kledingmagazijnen b.v.), moeilijk in het stadsbeeld gemist kunnen worden.

Utrecht telt ook eenige uitgevers van naam als: Kemink, Bruna en W. de Haan.

De Steenkolenhandelsvereeniging, groot gemaakt door wijlen Van Beuningen, aan wien Utrecht zeer veel te danken heeft, behoort tot de bloeiendste ondernemingen in ons land. Thans berust de leiding bij de heeren W. van Beuningen en Van Fentener van Vlissingen.

De laatste is op het oogenblik tevens de scherpzinnige en energieke president van het *Jaarbeursbestuur*, naast wie onmiddellijk genoemd moet worden de heer Graadt van Roggen, secretaris-generaal van dit voor Utrecht's toekomst zoo uiterst gewichtig instituut.

Aan 't hoofd van de gereorganiseerde Kamer van Koophandel staat op het oogenblik de heer G. Serton, die onlangs zijn 30-jarig raadslidmaatschap herdacht, terwijl voorzitter van de Handelsmaatschappij is Mr. Dop.

De populaire figuur van Jos. ten Berg is voorzitter van de Utr. Handelsvereeniging, terwijl de heer Van 't Hullenaar het presidentschap vervult van de Leo-vereeniging.

Ir. Noome is, naast Ir. Smits, Directeur van het

Stroomopwekkingsbedrijf van provincie en gemeente aan het Merwedekanaal.

De heer Wout Buitenweg, Utrecht's meest populaire voetballer.

In het publieke leven speelt ook de Hoofdredacteur van het „Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad", Dr. P. H. Ritter Jr., een rol van betekenis.

Vakvereenigingsleiders van de bovenste plank telt Utrecht in mannen als: v. d. Born, Ruppert, Kruihof en Amelink.

Wie het openbaar welzijn bespreekt en aan het terrein van Armenzorg en noemt dan natuurlijk den volijverigen secretaris van den Armenraad, Dr. Adriani en niet het laatste Mevr. Muller-Lulofs, die stille, rustige, maar doortastende leidster van de Vereeniging tot verbetering van Armenzorg, een vrouw, die in de Utrechtsche samenleving op de haar eigen daardere wijze ontzaglijk veel heeft gedaan.

In de vrouwen-beweging zullen de namen Clara Wichmann en Mej. Naber altijd met eere worden genoemd.

We hebben het terrein van de sport nog niet betreden. Toch kunnen we het sportveld niet zonder meer voorbijloopen, vooral daar Utrecht ook hier tal van haar burgers tot een landelijke en soms zelfs internationale bekendheid heeft zien groeien. Uit de voetbalwereld denkt men allereerst aan Wout Buitenweg, die meermalen met succes de Oranje-kleuren op internationale wedstrijden heeft verdedigd en tot onze populairste voetballers behoort.

Op de tennisbaan hebben de jonge Timmer, de Gehr. Bryan en Mevr. Siroink zich een internationale positie verworven.

De zwemsport heeft in de gebroeders Minnes een paar Utrechtsche vertegenwoordigers van de bovenste plank.

In de dampsport heeft de familie Hoogland een meer dan locale vermaardheid en een van hen heeft zelfs eenige jaren achtereen den titel van Wereldkampioen gevoerd.

Tot de bekende Nederlandsche schakers behoort nog altijd Dr. Olland, die jaren geleden ook op internationale schaaktournooien een gevreesd tegenstander was, terwijl de heer J. H. Goud, schaakredacteur van het „Utr. Dagblad", die op vele schaakwedstrijden in ons land prijzen behaalde, hier met eere mag genoemd worden.

Hebben we nu nog vooraanstaande en bekende figuren uit de Utrechtsche samenleving vergeten? Ongetwijfeld. Maar op dit gebied volledig zijn is ondoenlijk. Het ging er ons alleen om, aan onze lezers te toonen, dat Utrecht door alle tijden heen, menschen heeft voortgebracht, die den naam en den luister van hun stad, en ook van ons volk, hebben verhoogd — en zoolang dit van een stad getuigd kan worden, behoeft niemand aan de toekomst ervan te twijfelen!

De heer Prof. Dr. C. Winkler, oud-hoogleeraar i.d. psychiatrie.

De Utrechtsche Jaarbeurs

Eenmaal is Utrecht Nederland's eerste koopstad geweest. Die bloeitijd als centrum van internationalen handel ligt wel zéér ver achter ons. In een tijd, waarvan wij heel weinig weten, maar dat weinige is voldoende om vast te kunnen stellen, dat in het begin der XIII eeuw Utrecht door haar gunstige ligging het handelscentrum van Noord-West-Europa was. Een bewijs daarvoor was, dat in dien tijd in Utrecht vier jaarmarkten werden gehouden, terwijl Bremen bijv. er slechts twee had. En op die vier jaarmarkten concentreerde zich voor Noord-West-Europa de internationale handel. Van verschillende zijden, te water en te land, kwamen de kooplieden, hunne handelswaren met zich voerende naar Utrecht, stalden in de straten en op de bruggen in de omgeving van de Oude Gracht nabij de tegenwoordige Stadhuisbrug en Steenweg hunne waren uit, en daar de jaarmarkten samenvielen met hooge kerkelijke feesten, kwamen tijdens die jaarmarkten drommen vreemdelingen, van aanzienlijken huize en vreemde nationaliteit, te Utrecht tezamen. De aangevoerde artikelen werden bij groote hoeveelheden tegelijk verkocht en voor een deel te Utrecht opgeslagen, waardoor al in zeer oude tijden de stad Utrecht zich kenmerkte door sterke en hechte koopmanswoningen met ruime kelders en kluisen. Toen de handel, die zich eerst voornamelijk langs de rivieren en binnenwateren en dicht langs de zee-kusten bewoog, zich door den bouw van grotere en voor zee-reizen bruikbare schepen begon te ontwikkelen tot zeehandel, begon Utrecht in latere eeuwen als centrum van wereldhandel te tanen en het aantal jaarmarkten van vier verminderde allengs tot ééne en zelfs deze ééne verloor hoe langer hoe meer aan belangrijkheid, naarmate het verkeer en het verkeerswezen zich ontwikkelde en door tollën en rechten de handel zich langs velerlei wegen begon te bewegen.

In den bloeitijd van Holland's overzeeschen handel speelt dan ook Utrecht geen rol van betekenis meer; de gouden eeuw gaat Utrecht als handelsstad voorbij en de vruchten plukt Amsterdam. De eenmaal beroemde jaarmarkt wordt in die dagen gelocaliseerd tot kermis. Kermissen waren oorspronkelijk feesten — meestal slechts één dag durende — in de naaste omgeving der kerken; op het kerkplein rondom stelden dan voor de feestvierende inwoners kramers hunne waren en feestartikelen uit en er zijn in dien ouden tijd jaren geweest, dat het te Utrecht elke week ongeveer kermis was. De kermissen waren er voor den kleinhandel, de jaarmarkt was voor den groothandel; op een gegeven oogenblik — de jaarmarkt kwijnde, de veelheid van kermissen begon lastig te worden — zijn jaarmarkt en kermis ineengesmolten en ontstond de Utrechtsche kermis, zooals wij die op haar laatste beenen nog tegenwoordig zien. Het jaarmarktgebouw, dat in den wereldoorlog 1914 gekend hebben, was jaarmarkt had zij geërfd den duur van de jaarmarkt.

Ir. W. Graadt van Roggen, de actieve secretaris van het Jaarbeursbestuur.

meer weken, van de oude kermissen den aard van kleinhandel-instituut en amusement. Oorspronkelijk heeft de kermis meer dan in haar latere jaren nog een economische rol gespeeld en waren de deelnemers, die in kramen hun waren uitstelden, voor een groot deel vreemdelingen, die vreemde waren in de stad brachten en hier bekend maakten; ten slotte is de kermis geheel ontaard in een centrum van vermakelijkheden en als zodanig heeft zij in onze stad ook tijdens den oorlog den laatste adem uitgeblazen. Naast de kermis verrees zoo nu en dan in de XIX eeuw de tentoonstelling als middel om hetzij de nationale, hetzij de internationale industrie in de gelegenheid te stellen hare producten en de productiewijze zelve onder de aandacht te brengen van het publiek. De eerste tentoonstelling hier ter stede van de vaderlandsche nijverheid vond plaats onder Koning Lodewijk en had een groot succes; ook latere industrie-tentoonstellingen zijn met goede resultaten in Utrecht gehouden.

Tijdens den wereldoorlog ontstond de Jaarbeurs. Het was niet zonder grond, dat in een tijd, toen de grenzen gesloten waren en de Nederlandsche industrie voor haar strijd om het bestaan andere wegen noodig had dan die zij gewoon geweest was te gaan, teruggegrepen werd naar het oude instituut der jaarmarkten, met dien verstande echter, dat op de moderne jaarbeurs uitsluitend de monsters der fabrikaten en producten uitgestald en verhandeld werden, terwijl op de oude jaarmarkten de goederen zelf in hoeveelheid werden ter markt gevoerd. Maar ook de Jaarbeurs droeg het karakter van te zijn uitsluitend een instituut voor den groothandel; zij beoogde in contact tot elkaar te brengen den produ-

cent en den wederverkooper. Op zuiver zakelijke basis: amusements, die ook nog het tentoonstellingswezen der XIX eeuw beheerscht hadden, werden verre gehouden.

De eerste Nederlandsche Jaarbeurs, onmiddellijk door de Regeering erkend en gesteund als de eenige officiële Jaarbeurs in ons land, werd in Februari 1917 gehouden. De stad beschikte niet over groote gebouwen — tentoonstellingsgebouwen, scholen, kazernes — die, zooals later in buitenlandse steden zou geschieden, ter beschikking gesteld konden worden van de Jaarbeurs; naar voorbeeld van Lyon werden de eerste beurzen te Utrecht ondergebracht in houten gebouwtjes, over verschillende gedeelten der stad — Vredenburg, Janskerkhof, Lucas Bolwerk, Tivoli, Maliebaan, later ook nog een terrein aan de Kanaalstraat — verspreid. De beurs droeg in den aanvang, tot aan de vijfde Jaarbeurs, een nationaal karakter, d.w.z. was alleen toegankelijk voor inheemsche producten en fabrikaten. Toen de oorlog voorbij was en de grenzen geopend werden, bleek het noodig de beurs te internationaliseren en in September 1921 kon de Vijfde Nederlandsche Jaarbeurs niet alleen gehouden worden in een daarvoor speciaal opgericht Jaarbeursgebouw op het Vredenburg, maar zij droeg tevens een internationaal karakter en opende de rij der half-jaarlijksche beurzen: een voorjaarsbeurs in Februari-Maart, een najaarsbeurs in September. Door zeer moeilijke jaren — de donkere jaren der economische malaise — heen heeft het Nederlandsche Jaarbeursinstituut te Utrecht zich weten te handhaven en door stand te houden zich het vertrouwen der Nederlandsche industrie en van den Nederlandschen handel weten te veroveren. Nadat de Zevende Jaarbeurs, in September 1922, een crisisbeurs geweest was, waarop het aantal deelnemers, dat bij de vijfde beurs nog minder dan 1500 bedragen had, tot nauwelijks 500 was teruggegaan, nam de Jaarbeurs langzaam aan in aantal deelnemers en in omvang toe. De 18e Nederlandsche Jaarbeurs, in Februari 1928 gehouden, overschreed wat het aantal deelnemers betreft, de duizend en de ontwikkeling van het Jaarbeursinstituut, na een algeheele interne reorganisatie te hebben ondergaan (groepsvorming), maakt het noodzakelijk plannen in studie te nemen voor de uitbreiding van het bestaande Jaarbeursgebouw, welke uitbreiding zal bestaan in den aanbouw van een vleugel, vijf verdiepingen hoog, over een grondoppervlakte van 1675 M2 en een tijdelijke hal ter grootte van 1200 M2.

In de bijna twaalf jaren, dat het Jaarbeursinstituut te Utrecht bestaat, heeft het een vaste plaats weten in te nemen in het handelsverkeer; handel en industrie in eigen land zijn met dit instituut rekening gaan houden en van buitenlandse zijde is een wassende belangstelling merkbaar.

Moge dit internationale instituut ten bate van onze nationale industrie en handel gesteund blijven door de sympathie en medewerking van de ingezetenen der stad Utrecht!

W. GRAADT VAN ROGGEN.

Een fraaie foto van het moderne Jaarbeursgebouw aan het Vredenburg te Utrecht.

UTRECHT IN WOORD EN BEELD

Een merkwaardig jubileum werd deze dagen bij de Lewenteyn Naaimachine Onderneming gevierd. Drie reizigers dezer Firma herdenken al het tijdstip, waarop zij daar vóór 25 jaar in dienst traden. Hierbij een foto der jubilarissen, de heeren D. la Pluyn, G. van Marselaar en D. B. P. van Beek, na afloop der huldiging temidden van directie, chefs en verder personeel.

Voor den aanvang van het muziekconcours der Postfanfare „Onder ons” te Utrecht, maakten wij bovenstaande foto van het Eere Comité en Eere-leden.

Hiernaast in ovaal: Vorige week hebben de Olymp. Spelen in het nieuwe stadion te Amsterdam een aanvang genomen. Een overzichtsfoto, vervaardigd door de K.L.M., tijdens den eersten hockey-wedstrijd.

Hiernaast rechts: De Voorzitter van het Ned. Olympisch Comité, Baron Schimmelpenninck van der Oye.

De IXe Olympiade: tijdens het spelen van het Wilhelms. Op de eere-tribune, van l. naar r. Jhr. Roëll, Comm. der Koningin in N.-H., Z.K.H. Pr. Hendrik, de heer W. de Vlugt, burg. van A'dam.

Zaterdag 21 Mei had te Utrecht de traditioneele Singelloop plaats waaraan dit jaar door 83 loopers werd deel genomen. Rechts: een foto van de start. Hierboven: A. A. W. Wolf van „Vlug en Lenig” uit den Haag passeerde als eerste de finish in 15 minuten 2 1/2 seconden.

Den 16en Mei was het 25 jaar geleden dat de majoor titulair J. Oosterdijk, bij de Rijkswacht in dienst trad.

Deze foto van den bekenden en sympathieken Utrechtse hoofddirectie van Politie, den heer D. Schuitmaker, ontvingen wij door omstandigheden eerst, nadat het artikel „Utrecht's bekende Mannen en Vrouwen” reeds was opgemaakt. Ze mag evenwel in dit nummer niet ontbreken!

HET ORIGINEELE FREULETJE

(Vervolg).

„Hm, laat eens even kijken. Ja, u hebt gelijk; zoo iets. Maar niettemin toch familie, al is het aange- trouwde familie. Dat is heel aardig, daar wist ik nog heelemaal niets van; daar heb ik bepaald schik in, dat ik een neef tot naasten buurman heb. Wel, wel, daar heb ik schik in.”

En zij reikte hem nogmaals over de heg de hand toe.

„Dank u wel niet — neen, nicht Dornberg, dat klinkt niet, dat is zoo ouderwetsch. Ik tenminste heet Johannes, genaamd Hans.”

„Bon,” knikte zij. „En ik heet Beatrix, genaamd Trix.”

„Ah, dat klinkt goed. Veel beter dan Beate of zoo iets. Dus Trix, nicht Trix. Ja, we zullen nu ten slotte elkaar niet meer deftig met „U” kunnen toespreken, dat is geen gewoonte onder neven en nichten, of wel?”

„Ben je mal,” besliste Trix. „Geen deftigheden als 't je belieft. Jij en jou, zoo moeten neven en nichten elkaar aanspreken; maar niet Gij en U en al die malligheid meer! Wat blijft?”

„Juist! Zoo hoort het, Trix,” stemde Hans toe.

Nadat zij het aldus met elkaar eens waren geworden, keek Trix op haar horloge.

„Maar nu moet ik naar huis, neef,” zeide zij beslist. „Dus adieu, en als je plezier er in hebt, dan kom je maar eens gauw kijken op Frauensee.”

„Als ik mag, met genoegen! Verbeeld je eens, dat ik als twaalfjarige jongen voor de laatste maal op Frauensee ben geweest. Kort voor het tijdstip, waarop tante Zell voor goed vertrok. Nu, later schudde oom Rudolf alles van zich af, wat den naam Truchszes droeg en als ik hem ooit te zien kreeg, dan was het nog maar uit de verte. Onrechtvaardig was het van hem, dat is waar, vooral tegenover mijn lieve moeder; want die had — maar enfin, hij is dood, waartoe dient het daarover nog te praten. Maar waarom heb je zoo'n haast, nicht? Verwacht iemand je op de abdij?”

„Gelukkig nog niet,” antwoordde Trix, uit den grond van haar hart. „Maar ik heb nog niet ontbeten en ik heb honger als een paard.”

„Sapperloot, dan is er inderdaad haast bij. Maar, weet je wat, ik heb al ontbeten en als je er niets tegen hebt, dan ga ik een eind met je mee.”

„Prachtig,” riep Trix vergenoegd uit. „Dan maar op weg: een, twee, drie!”

En voor dat Hans nog over de heg was gesprongen, stond zij al aan den overkant van de sloot, zoodat de jonge landedelman haar een welgemeend compliment maakte over haar sport. Onverwilt gingen ze nu samen op pad; Hans toonde zijn nicht een anderen weg, dan dien zij gekomen was; het was een iets ruimer voetpad, dat ruimte bood voor twee personen, en zonder veel kronkelingen in rechte lijn op de abdij aanliep. Onderweg praatten de twee bureu druk met elkaar. Hans Truchszes verhaalde aan zijn pas ontdekte nicht, dat hij tot nu toe officier bij de cavallerie was geweest en pas na den dood van zijn moeder het beheer van het landgoed Kroschwitz op zich had genomen; dat hij eerst met weemoede de uniform aan den kapstok had gehangen, maar zich nu in zijn nieuwe positie als landheer zeer op zijn gemak gevoelde en dat hij het landleven sedert had lief gekregen. Wel is waar was het op 't oogenblik nog wat eenzaam op Kroschwitz, maar dat zou zoo lang niet meer duren....

„En wil jij heelemaal alleen op Frauensee gaan wonen, Trix?” informeerde hij, zijn gedachtingang logisch volgende.

„Och, gunst, hoe graag zou ik dat willen!” zuchtte Trix, blij, dat zij iemand had gevonden, aan wien zij haar hart kon uitspreken. „Maar wat heb ik aan mijn leven, als daar zoo'n oude fees komt, die voor „moederlijke vriendin” gaat spelen, mij den heelen dag op mijn vingers kijkt, me overal nasluip en natuurlijk alles zal doen, om mij aan

banden te leggen! Maar dat geef ik je zwart op wit neef, als ze te lastig wordt, dan wordt ze buiten de deur gezet, daar kan je op rekenen! Moet ik er soms nog voor betalen om mij te laten tyranniseren? Neen, dan kent ze Trix Dornberg niet!”

„Zoo? Nu, het komt me voor, dat die arme „moederlijke vriendin” bij jou ook niet op rozen zal slapen,” zeide Hans lachend over de komische beslistheid, waarmede Trix haar bedreigingen tegen een afwezige uitte. „En wie is die arme dame, die de moeilijke taak zal hebben te vervullen, mijn nicht aan banden te leggen?”

„Het is mevrouw von....” Trix hield op en keek haren neef met verbluft gezicht aan. „Ja,” ging zij aarzelen voort, „hoe is dat nu? Dat moet een tante van je zijn, want ze hebben mij gezegd, dat mevrouw von Grasmann met haar eigen naam Truchszes heet!”

„Mevrouw von Grasmann?” herhaalde Hans Truchszes langzaam. „Hm, ja, dat is mijn tante. En heb jij haar tot dame van gezelschap geëngageerd?”

„Kun je begrijpen! Dat heeft de Justizrat gedaan. Ik heb heelemaal zoo'n exemplaar niet willen hebben.”

In verband met diens ernstige ziekte geven we hier een foto van den bekenden Duitschen Minister van Buitenlandsche Zaken. Dr. Stresemann.

„Zoo! Dus tante Sophie komt bij jou wonen,” zei Hans effen.

„Nu, dat schijnt je ook niet bepaald in vervoring te brengen,” riep Trix lachend uit. „De huishoudster van de Abdij zette een gezicht van watben-je-me, toen ik het haar zeide en jij kijkt nu ook al, alsof de Turken in het land komen. Wat is dat toch? Waarom doen jullie zoo raar? De Justizrat was in de wolken over de goede keus, die hij had gedaan, maar er schijnt toch iets niet in den haak te zijn, is 't wel?”

Hans schraapte zich de keel en kuchtte een paar maal, hoewel hem niets in de keel geschoten was. „Ja, kijk eens,” zeide hij eindelijk. „Dat er iets niet in den haak is, dat kan ik nu niet bepaald zeggen. Het is waar — met haar familie heeft Tante Sophie heftig ongenoegen gehad — zelfs mijn goede, zachte moeder geraakte in opwindning als zij over haar sprak — er is op Frauensee ook rumor in casa geweest met haar, maar ik weet er het fijne niet van. Maar eh.... van den anderen kant, eh.... moet men ook weer toegeven, dat zij jaren lang bij verschillende families posten van vertrouwen heeft gehouden en dat zij haar plichten daar blijkbaar uitnemend heeft vervuld. Ik heb haar dikwerf ontmoet, toen zij nog bij de gravinnen v. A. was en toen maakte zij op iedereen een uitnemendend indruk. Waarom zou zij dus niet de geschikte persoon voor jou zijn, Trix? Het zou zonder twiifel onrechtvaardig zijn, haar verantwoordelijk te stellen voor dingen, waarvan zij zelf

hef meeste ongenoegen heeft en waar- aan zij in ieder geval onschuldig is.”

„Wat bedoel je met dat laatste?” informeerde Trix, die zeer opletend had geluisterd.

„Och, dat zijn zoo van die eh.... familiezaken,” zeide Hans, een rechtstreeksch antwoord ontwijkend. „Je weet immers, wat de dichter zegt: dat iedereen zijn skelet in huis heeft. Tante Sophie heeft het hare even goed als andere menschen en verdient eigenlijk daarom medelijden. En, goed beschouwd, is het toch ook zeer loffelijk van haar, dat zij, ondanks hare afkomst, voortdurend als ondergeschikte werkt, om haar brood te verdienen; dat moet men ook niet vergeten. Maar met dat al zijn we reeds bij de Abdij en ik zeg je dus voor heden vaarwel. „Zeer aangenaam,” zooals de deftige menschen zeggen, „met U kennis te hebben gemaakt.” Ik hoop alleen maar, dat je mij zult vergeven, dat ik je zoo aan je haren hebt getrokken en je zoo liefelijk heb aangeblazen!”

„Ik heb immers al gezegd: beter eerst strijd en dan vrede,” lachte Trix. „Dus: wel bedankt voor je moeite, om mij den weg te wijzen en tot weerziens! Of ga je mee naar binnen ontbijten?”

„Neen,” zeide hij vrolijk. „dat doe ik pas als de dame van gezelschap er bij is. Hoewel — ik ben zeer ongevaarlijk, omdat — omdat ik verloofd ben.”

„Ja? Ben je verloofd?” vroeg Trix met levendige belangstelling. „Zoo? En is ze hier uit de buurt — ik bedoel je verloofde?”

„Zeker — het landgoed van haar ouders grenst vlak aan Frauensee. Eigenlijk is het nog een half geheim, maar jij mag het wel weten, Trix. Het is de eenige dochter van Graaf Rablowski op Weissenrode!”

„Kijkt! Nu, dan wensch ik je van harte geluk,” zeide Trix.

„Dank je wel, nicht, maar ik zal je nu niet langer ophouden, later vertel ik je meer van haar, d.w.z. als het je belang inboezemt. En nu nog één ding! Als ik zoo vrij mag zijn, je aangaande mevrouw von Grasmann een kleinen wenk te geven, dan zou ik je dit op het hart drukken: ga van den beginne af aan op je eigen piedestal staan en geef haar een apart piedestal! Ik weet niet of je me goed begrijpt?”

Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

„Aan begripsvermogen heeft het mij nooit gemankeerd,” zeide zij. „Ik had mij zelf al precies zoo iets gedacht. „Piedestal” had ik wel niet genoemd; „persoonlijke vrijheid” placht mijn vader het te noemen. In Marienthal had ik die nauwelijks; Trix knikte hem geruststellend toe.

No. 9

Het Akkermansgilde te Venlo. — Het Venlosche Akkermansgilde, in den lande bekend om zijne reusachtige poppen, voorstellende de legendaire stichters van Venlo, Veluas en Vrouw, vierde op 13 Mei zijn 333-jarig bestaan met een groot internationaal schuttersfeest. Defilé door de deelnemende schuttersvereniging voor de Schutterskoningen. Op het bordes de Burgemeester van Venlo met eere-comité.

kunt met hem praten en lachen, of je elkaar al van kind af aan gekend hebt. Leuk, dat hij mijn buurman is — en dat hij verloofd is!”

„Waarom dat laatste ook „leuk” was, zou Trix met den besten wil ter wereld niet hebben kunnen zeggen; integendeel, indien men het haar op den man af had gevraagd, zou zij misschien erkend hebben, dat er iets als teleurstelling in haar was opgekomen, toen hij zeide, verloofd te zijn. Misschien was het een onbewuste vrees, dat een vrouw op Kroschwitz de goede verstandhouding wel eens in gevaar kon brengen. Daar Trix echter een sterk sprekend gevoel van rechtvaardigheid bezat, had zij onmiddellijk die egoïstische gedachten met verontwaardiging van zich afgewend en trachtte zich nu te overtuigen, dat een verloofde buurman veel leuker was dan een onverloofde!”

Nadat zij het onthijt had gebruikt, dat zoowel in qualiteit als in quantiteit hare verwachtingen overtrof, maakte zij met juffrouw Tienchen een inspectiegang door de geheele abdij en gaf aanwijzingen, hier en daar iets te wijzigen.

Goed beschouwd wist Trix zelf niet, wat zij nu eigenlijk op Frauensee moest doen; de verstandige directrice van Marienthal had haar slechts onder het gesprek door zoo nu en dan een kleine raadgeving doen geworden; een formeel advies, gelijkend op een instructie, had zij haar voormalige Stiftsdame niet willen geven, omdat zij het overbodige daarvan had ingezien. „Ten eerste vergeet zij toch alles, ten tweede zou het haar al heel gauw vervelen en ten derde zou ze het, louter uit oppositiezucht, precies andersom doen!” Zoo had Freule von Sulgenbach, die haar schaapjes kende, geredeneerd. „Laat haar eerst maar eens een half dozijn domigheden begaan; daardoor zal ze wel wijs worden en zoo zal ze van zelf wel in het goede vaarwater komen. De practijk moet het haar leeren, niet de theorie.”

Nu had Trix echter niet veel meer voorbereidende maatregelen getroffen, dan dat zij een verbazend lange lijst had gemaakt van allerlei goede dingen, die „haren” provisiekelder zouden vullen, vóór de „grote pot appelstroop”. Behalve deze „hoofdzaak” had ze dan nog aan een paar andere zaken gedacht, waarvan ze meende, dat ze haar in haar nieuwe positie als meesteres van Frauensee onontbeerlijk waren. Ze had den Justizrat daarover nader willen spreken, maar bij al de drukte van het vertrek uit Marienthal en het korte verblijf te Berlijn, had zij natuurlijk alles glad vergeten. En nu was de Justizrat weg. Doch nu kwam plotseling de heer Müller haar in de gedachte en nauwelijks was het beeld van den jeugdigen grijsaard voor haren geest gekomen, of zij stootte reeds de trap op, om hem te gaan opzoeken.

De bibliothecaris bewoonde een paar mooie kamers, in den oostelijken hoek der abdij, tegenover de vertrekken, welke Trix had gekozen.

In de kamer naast het ronde torentje, waarin de wenteltrap stond, sliep de oude heer; in de kamer daarnaast woonde en studeerde hij in een kolossaal plankengetimmerte, dat zwoegde onder den last van talloze boeken, het vormde een barricade voor de deur, welke toegang gaf naar de rij van vertrekken, vroeger door gravin Zell bewoond.

Intusschen kwamen alle vertrekken der eerste verdieping uit op een loggia, welke boven den dwarsgang van de parterreruimten liep, ten deele afgesloten was en tevens als algemeene corridor dienst deed. Door dezen corridor huppelde Trix en vloog dan met de haar eigen onstuimigheid

de kamer van den heer Müller binnen, zoodat zij den kalmen grijsaard een hevigen schrik op het lijf joeg. Hij richtte zich in zijn leunstoel op, schoof de bril naar boven op het voorhoofd en vroeg geheel ontzet:

„Lieve tijd, wie komt daar binnen stuiven?” Want Müller had de zeer eigenaardige gewoonte, harop te denken; een eigenaardigheid overigens, welke gevonden wordt bij meer menschen, die gewoon zijn aan studie en arbeid in rustige eenzaamheid; de verklaring daarvan ligt misschien in het feit, dat het geluid der eigen stem althans iets van de onbewuste gemiste gezelligheid terug-schenkt. Maar Trix nam het anders op.

„Ja, hoort u eens, mijnheer,” zeide zij lachend. „Nu breekt toch mijn klomp! Eerst houdt u gisteren een oneindige.... ik bedoel een onovertroffen redevoering, om mij welkom te heeten, en nu vandaag weet u niet meer wie ik ben!”

„Een redevoering?” vroeg de heer Müller geheel confuus, want zijn hoofd en hart waren nog bij de Byzantijnsche kunst, waarin hij had zitten studeeren, toen Trix naar binnen rende.

„En wat voor een!” bevestigde Trix, met een diepe ademhaling. „Over de architectuur van de Abdij en de kunstig bewerkte koorstoelen — wat zijn dat eigenlijk, koorstoelen? — en over.... over.... ja, neemt u me niet kwalijk, dat ik het allemaal weer heb vergeten. Want ik heb eigenlijk maar met een half oor geluisterd, als je zoo vreemd ergens komt, dan ben je gewoonlijk een beetje in de war en terwijl u zoo mooi stond te spreken, keken de lui mij allemaal zoo nieuwsgierig aan, de kinderen zelfs met open mond, precies als de koeien een voorbijrijdenden trein aanstaren — en dat maakte me zoo verlegen, dat ik tegen het geheele

gezelschap liefst mijn tong had uitgestoken. Maar ik heb het natuurlijk niet gedaan, omdat ik bij de eerste ontmoeting mijn waardigheid hoog wilde houden, weet u, en daarom wou ik.... ja, wat wou ik eigenlijk ook weer zeggen?”

Müller had met klimmende verbluffing dien woordenstroom over zijn hoofd laten vloeien en de hand, welke, ouder gewoonte getrouw, mechanisch een snuifie naar deszelfs bestemming zou brengen, bleef halverwege onbeweeglijk in de lucht hangen.

„Groote gunst — wat heeft die een mondje!” dacht hij hardop, en vulde daarmee de kleine pauze, welke Trix gemaakt had, om den verloren draad van haar redevoering terug te zoeken.

Trix schaterlachte en maakte een dankbare buiging.

„Dank u — het kan er mee door,” zeide zij. „Weet u nu, wie ik ben, mijnheer?”

De heer Müller glimlachte en bracht het snuifie in veiligheid.

„Het zou al te erg zijn, als ik het nu nog niet wist,” zeide hij en bood Trix een stoel aan. „Maar heusch, freule, ik herkende u op het eerste gezicht niet. Ik dacht, dat u er gisteren heel anders uitzag. Dat is verklaarbaar met die dames, die alle dagen een ander costume dragen: men herkent ze niet meer.”

„Ja, maar het gezicht blijft toch steeds hetzelfde!”

„Ja, ja, daarin hebt u gelijk. Nu ja, rondweg gezegd, ik ben soms wat verstrooid. En — hebt u den eersten nacht in de abdij goed geslapen, freule?”

„Als een marmot.”

„Weder beedspraak uit het dierenrijk” dacht Müller hardop.

„Weder? Heb ik reeds een zoölogisch beeld gebruikt? Mijn vader zei altijd: wat zou je doen zonder de zoölogie, als men zichzelf en anderen eenige epitheta ornantia wil geven? Daarvoor is de gewone spreektaal niet rijk genoeg. Hij noemde dat vergelijkende zoölogie en was van meening, dat elke kwade bui heel spoedig overwonnen was, als hij maar eens flink zoo uit het rijk der dieren kon opspeelen. Als hij dan geen namen meer wist, dan was de kwade bui voorbij.”

„Aha,” zeide Müller. „Ja, bij dat voorbeeld is het geen wonder, dat....”

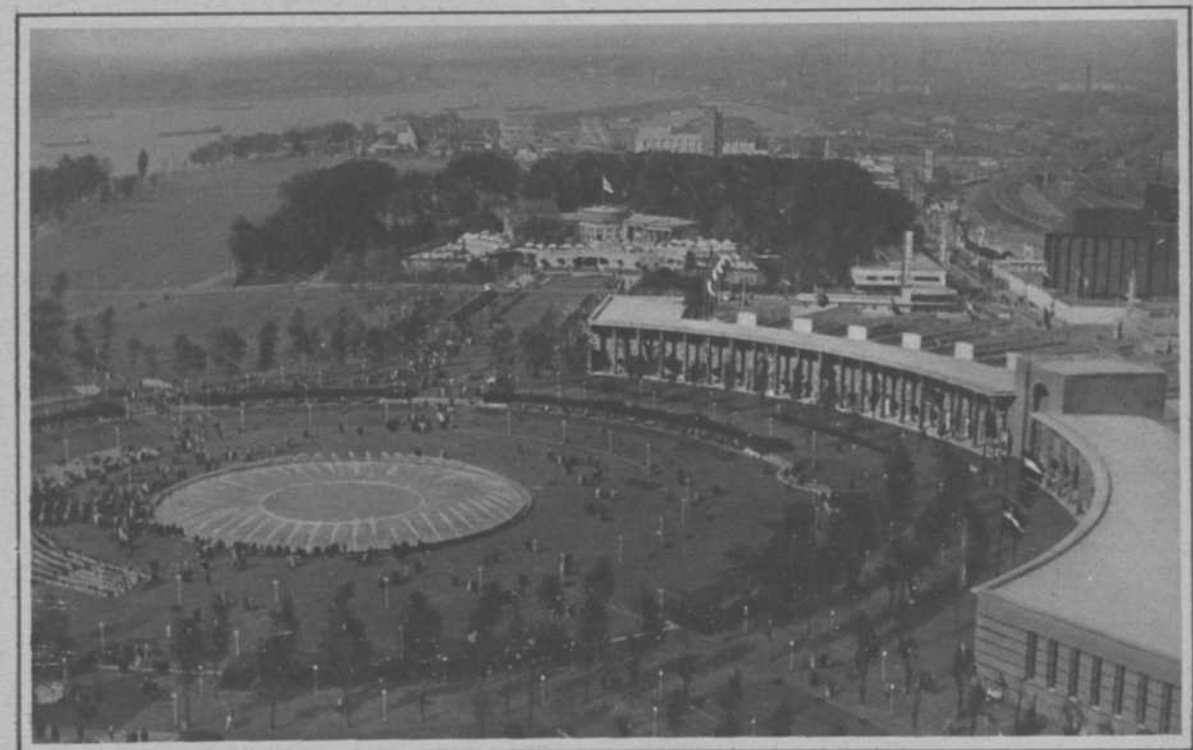
„Dat de jongen piepen, gelijk de ouden zongen! Dat wilde u immers zeggen, nietwaar? Maar nu alle zoölogie op een stokje, want ik wilde u wat anders vragen. Vanzelf kun je toch eigenlijk alles niet weten, niet waar? Ik weet tenminste verbaasd weinig en ik weet heelemaal niet wat ik eigenlijk hier moet uitvoeren. Het zal wel zoo analoog hetzelfde zijn, nl. quasi als 't ware het tegenovergestelde.”

„Wat, wat?” riep de goede man, die zijn ooren niet vertrouwde.

„Och, dat is maar zoo'n manier van spreken van onzen vorigen inspecteur op Dornberg. Die man wou altijd graag met vreemde woorden pralen en verkondigde dan gewoonlijk den grootsten onzin. Prachtige staaltjes zou ik u daarvan kunnen vertellen.”

„Indien het allemaal zoo is, als wat u daar zooveen zeide, dan moet het werkelijk verschrikkelijk zijn geweest.”

(Wordt vervolgd).

Te Keulen heeft de opening plaats gehad van de Internationale Pers-tentoonstelling (Pressa), die tot September duurt. We geven hier een overzichts-foto.

UTRECHT ALS SPOORWEGCENTRUM

Utrecht is niet alleen het centrum van ons land doch ook het middelpunt van ons spoorwezen, hetgeen wel bewezen wordt door het feit dat hier niet minder dan 6 richtingen te samen komen: Amsterdam, Rotterdam—Den Haag, 's-Hertogenbosch, Arnhem, Groningen—Leeuwarden, Hilversum. Het niet te onderschatten treinental dat Utrecht dagelijks aandoet bewijst alweer de belangrijkheid van 't Sticht ten opzichte van de verschillende spoorverbindingen.

Alle aansluitingen te noemen zou te veel omvattend worden, daarom noemen we enkele der voornaamste, t.w. naar Amsterdam lopen per dag 30 treinen; richting Rotterdam en Den Haag 38 treinen; naar 's-Hertogenbosch en verder verlaten per dag 15 treinen het Centraal-station; met Arnhem en in die richting verder gelegen stations is 18 maal verbinding, terwijl in de richting Amersfoort-Zwolle Groningen en Leeuwarden 25 treinen per dag vertrekken.

Uit deze cijfers kan men een klein voorbeeld krijgen wat er zoo iederen dag aan het Centraal Station omgaat. Zoo b.v. om ongeveer 17.15 is het wel het meest critieke oogenblik van heel den dag, wanneer van alle richtingen treinen binnenkomen en vertrekken. Het is dan zeer zeker een imponerend moment wanneer b.v. de treinen aan de Noordzijde het station verlaten. Het komt dan vaak voor dat de Jumbo's van de treinen naar Amsterdam, Rotterdam en Groningen tegelijk hun zwarte rookpluimen uitspuwen en als ware het een wedloop, hun best doen wie het eerst het viaduct over den Leidschenweg heeft gepasseerd.

Niet alleen het Centraalstation is overbelast, doch ook het Buurtstation komt ruimte tekort. Hier toch vertrekken de zoo gezellige treintjes naar Bilthoven, Zeist, Baarn en Amersfoort, alsmede vele der vroeger van station Maliebaan vertrekkende treinen naar Hilversum, hetgeen vóór de toestandkoming der verbindingbaan door het fort Blauwkapel onmogelijk was. Eerlang zullen we kunnen profiteren van de electricatie van het traject Utrecht—Amersfoort, hetgeen in ontwerp reeds is goedgekeurd.

Het Buurtstation was vroeger het station der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij, die op 20 Augustus 1863 haar eerste lijn Utrecht—Hatten via Amersfoort opende. Deze lijn werd

later naar Kampen via Zwolle verlengd. Deze hoofdlijn (Utrecht—Zwolle) is altijd wegens haar gunstige ligging, van zeer groot belang geweest. In de concurrentie-tijd tusschen de verschillende spoorbedrijven heeft de N. C. S. van deze lijn menig profijt weten te trekken.

De vroegere Rijnspoor (officieel „Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij“ welke dateert uit 1845 heeft in 1885 het grootste gedeelte der N.C.S.-aandeelen opgekocht, doch ongeveer 5 jaar later vielen deze aandeelen, alsmede die van de Rijnspoor in handen van de aandeelhouders van de Maatschappij tot Exploitatie der Staatsspoor-

Verschillende eigenaardige bepalingen werden gemaakt ten opzichte van de onteigening van gronden van particulieren. Zoo weet iedereen dat elke trein naar Amsterdam te Nieuwersluis moest stoppen. Dit was een bepaling destijds gemaakt door den heer Doude van Troostwijk te Nieuwersluis. Hierin is wel enigszins verandering gekomen, want vele sneltreinen rijden thans Nieuwersluis door.

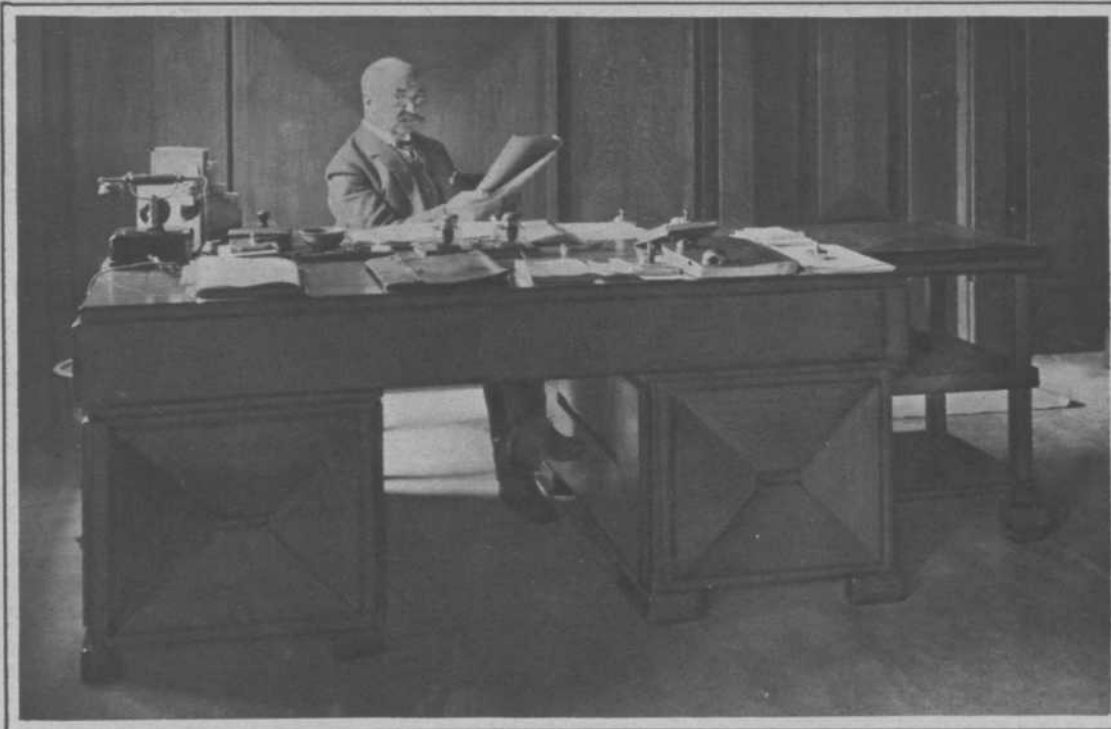
De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen opgericht in 1863, (het tegenwoordige „Lijngebouw“ bij Uit-in was vroeger het station dezer Maatschappij), besloot spoorwegen door den Staat te doen aanleggen en dezen door particulieren te laten exploiteeren. Haar eerste lijntje was Leeuwarden-Harlingen.

De felle concurrentiestrijd tusschen de S.S. en H.S.M. is iedereen nog bekend. Om een zeer treffend staaltje, wat Utrecht betreft, te memoreeren is wel, dat men per H.S.M. vertrek station Maliebaan naar Amsterdam C.S. slechts 90 cent voor een retour betaalde, terwijl de S.S. vertrek C. S. naar Amsterdam W. P. f 1.35 voor een retour berekende. Wel is waar was de route der H.S.M. aanmerkelijk langer, doch menigeen, vooral de plezier-reizigers, getroostten zich het langere reis-gedeelte voor het mindere bedrag.

De Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij dateerende uit 1837, dus wel de oudste, heeft nog langen tijd zeer felle concurrentie gevoerd met de S. S. Het is echter gebleken in het belang, zoowel van beiden als van het publiek, dat aan deze concurrentie strijd — een einde kwam, en zoo is in Januari 1917 een fusie tot stand gekomen, zoodat al de spoorwegen thans worden aangeduid met „de Nederlandsche Spoorwegen.“

Dat deze fusie heel wat met zich bracht behoeft geen betoog, en menig spoorwegambtenaar zal nog terugdenken aan den tijd toen hij zeker gedurende twee jaar van Utrecht Cgb. naar Amsterdam Hgb. en omgekeerd heen en weer reisde; dat was voorwaar geen lolletje. Alleen tijdens de reis was alle leed vergeten en werd niet alleen menig kaartje gelegd, maar ook menig uiltje geknapt.

Bijna was, naar aanleiding van deze fusie, Utrecht haar Ambtenaren-corps kwijt geraakt; want er bestonden toen ernstige voornemens de zetel der Spoorwegen in Den Haag te vestigen.

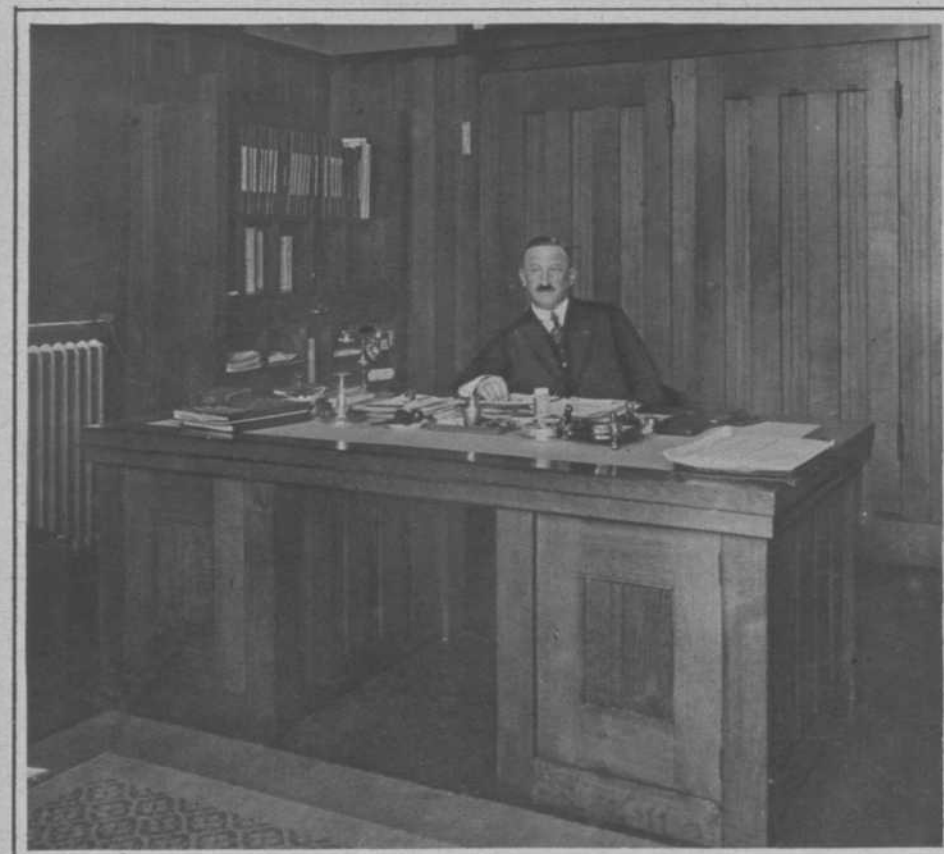
De heer ir. J. A. Kalff, dir. der Nederl. Spoorwegen, op zijn bureau in het hoofdgebouw.

wegen.

De Rijnspoor, bij elke ras-Utrechenaar nog in het geheugen (het station der Maatschappij, het tegenwoordige Centraalstation is, wat gebouw betreft niets veranderd, zie foto), dankte haar ontstaan aan Koning Willem I.

Toen de Rijnspoor haar voorstel tot een spoor-aanleg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem indiende, verwierp de Tweede Kamer der Staten-Generaal in 1838 dit voorstel met 46 tegen 2 stemmen.

Willem I bepaalde bij Koninklijk Besluit dat de spoorwegverbinding voornoemd er komen moest en dat het eventuele financiële tekort door hem persoonlijk zou worden gedekt. Dit heeft den Koning ongeveer 1½ miljoen gulden gekost.

Prof. ir. I. Franco, tot 15 Mei hoofd-ing., thans dir. van Werkspoor te Amsterdam.

Dr. H. van Manen, dir. der Ned. Spoorwegen.

Het station van de voormalige Ned. Rijnspoorweg Mij. in 1866; het tegenwoordige Centraal Station te Utrecht.

Zoover is het echter niet gekomen, zoodat Utrecht nog steeds de ambtenaren-stad genoemd kan worden.

Doordat het hoofdbureau der H. S. M. in Amsterdam werd ontvolkt, kwam men in de Hoofdgebouwen te Utrecht natuurlijk plaats te kort, hetgeen echter al reeds vóór de fusie het geval was, als men weet, dat de S.S. in vele particuliere huizen, o.a. aan de Moreelselaan, in de Westersstraat, op het Stationsplein, bureaux had gevestigd.

Om in deze behoefte te kunnen voorzien, werd besloten, een groot derde Administratiegebouw te bouwen. Naar geschikt terrein werd gezocht, en zoo moest het ons allen welbekende prachtige park „Nieuweroord“ er aan gelooven. Met weemoed zal menig Utrechenaar aanschouwt hebben, hoe in Mei 1918 men begon met het omhakken van het prachtige geboomte van dat park.

Als curiositeit en als aandenken hierbij een foto van een van de mooiste gedeelten van dat park.

Weldra was „Nieuweroord“ met de daaraan voor velen aangename verbonden herinneringen verdwenen en verrees het tegenwoordige, met zijn 60 meter hooge toren, hooge administratiegebouw, dat een architectonisch kunstwerk is, en plaats biedt voor ruim 1000 ambtenaren.

Deze drie gebouwen te samen bevatten ruim 2000 man administratief personeel.

Behalve dat administratieve personeel telt Utrecht ook nog heel wat technisch- en werkplaatspersoneel, hoewel dit sedert kort belangrijk is geslonken. Zoo hadden we hier de werkplaats aan de Moreelselaan, welke is opgeheven en waarvan het personeel is overgeplaatst naar Tilburg, Zwolle en Haarlem. Alleen de werkplaatsen aan den Daalschedijk zijn gebleven, alwaar nu nog plm. 30 man administratief, en plm. 300 man ander personeel hun arbeid vinden.

Dat er onder zooveel personeel nog wel eens geschillen voorkomen, behoeft geen betoog. Het Reglement Dienstvoorwaarden zorgt echter, dat ieder stipt zijn plicht moet vervullen.

Een ingestelde loonraad brengt advies uit over aanvullingen, wijzigingen enz. omtrent dit R.D.V. Overleg tusschen personeel en directie is thans met de hoofdbesturen der erkende vakverenigingen voorgeschreven.

De erkende vakverenigingen zijn: De Nederlandsche Vereeniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel; de R. K. Bond voor Spoor- en Tramwegpersoneel „St. Raphaël“; de Protestantisch Christelijke Bond voor Spoor- en Tramwegpersoneel, en de Bond van Ambtenaren in dienst bij de Nederl. Spoorwegen (B.A.N.S.)

Rest ons nog te zeggen dat Utrecht, behalve het Stedelijk- en andere Musea, ook een Spoorweg-Museum bezit, waarvan de oorsprong is bijeengebracht en particulier eigendom was van wijlen den heer G. v. Vloten. Deze verzameling is aangekocht door de Nederlandsche Spoorwegen en ondergaat thans een reorganisatie, waarna het als officieel Spoorwegmuseum een verdiende plaats zal innemen en ondergebracht zal worden in de vroegere lokalen van de Centrale Controle aan de Moreelselaan, naast de administratie der A.T.O.

Deze Algemeene Transport Onderneming is thans bezig met ombouw der vroegere werkplaats om hare prachtige autobussen alsmede particuliere auto's een onderdak te verleen. Voor dit doel zijn er thans 12 boxen in aanbouw, die hare voltooiing naderen.

Hoewel nog een zeer jong bedrijf, onderhoudt deze onderneming reeds verscheidene verbindingen en exploiteert zij reeds 31 lijnen met plaatsen, welke van het spoorwegnet geïsoleerd zijn; waarmede, gezien het drukke vervoer, in een zeer dringende behoefte wordt voorzien.

Zoo is hiermede dan wel bewezen, dat Utrecht als vierde stad van het land en als Spoorwegcentrum een zeer belangrijke rol speelt.

De Administratiegebouwen der Ned. Spoorwegen te Utrecht.

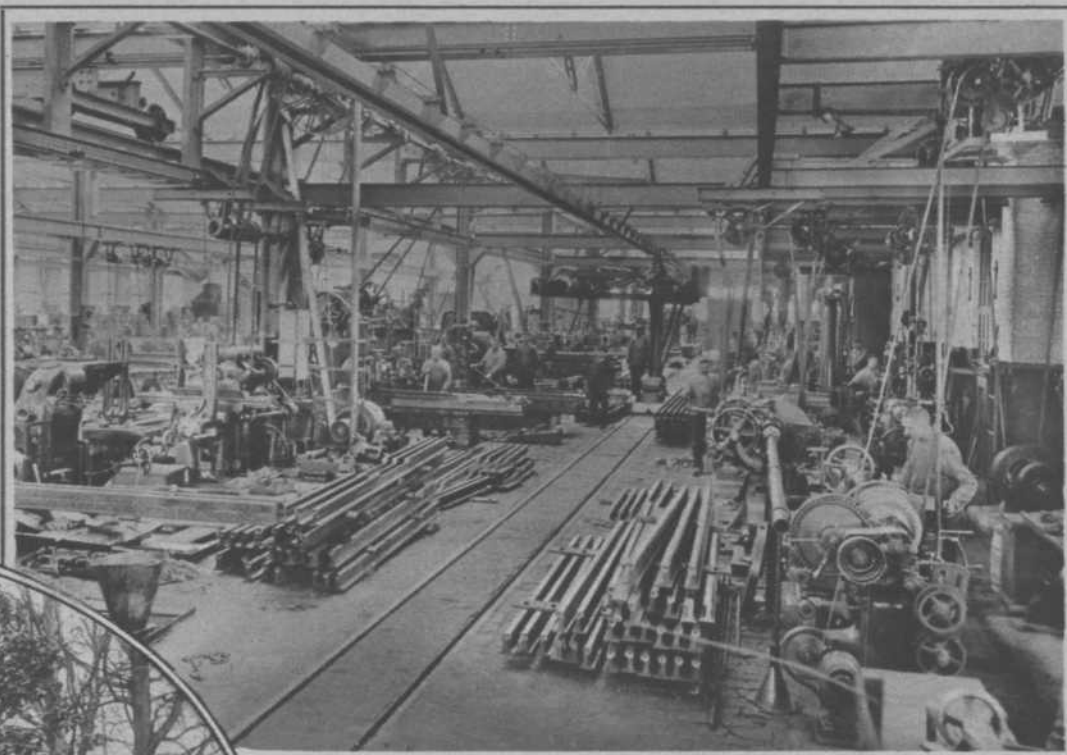
Het emplacement van het station Utrecht der voormalige Ned. Rhijnspoorweg Mij. in 1866. Op den voorgrond de overweg aan de Leidscheweg, waar nu de tunnel is.

Het Centraal Station te Utrecht, waar het den geheelen dag bijna zonder onderbreking een gedaver en gedreun is van binnenkomende en vertrekkende treinen.

Een van de kolosale locomotieven, zooals die voor de snelreinen bij de Ned. Spoorwegen in gebruik zijn.

Hierboven: Dat er groote werkplaatsen zijn verbonden aan het omvangrijke bedrijf der Ned. Spoorwegen, spreekt vanzelf. We geven hier een kijkje in den bovenbouw van de werkplaats aan de Daalschedijk te Utrecht.

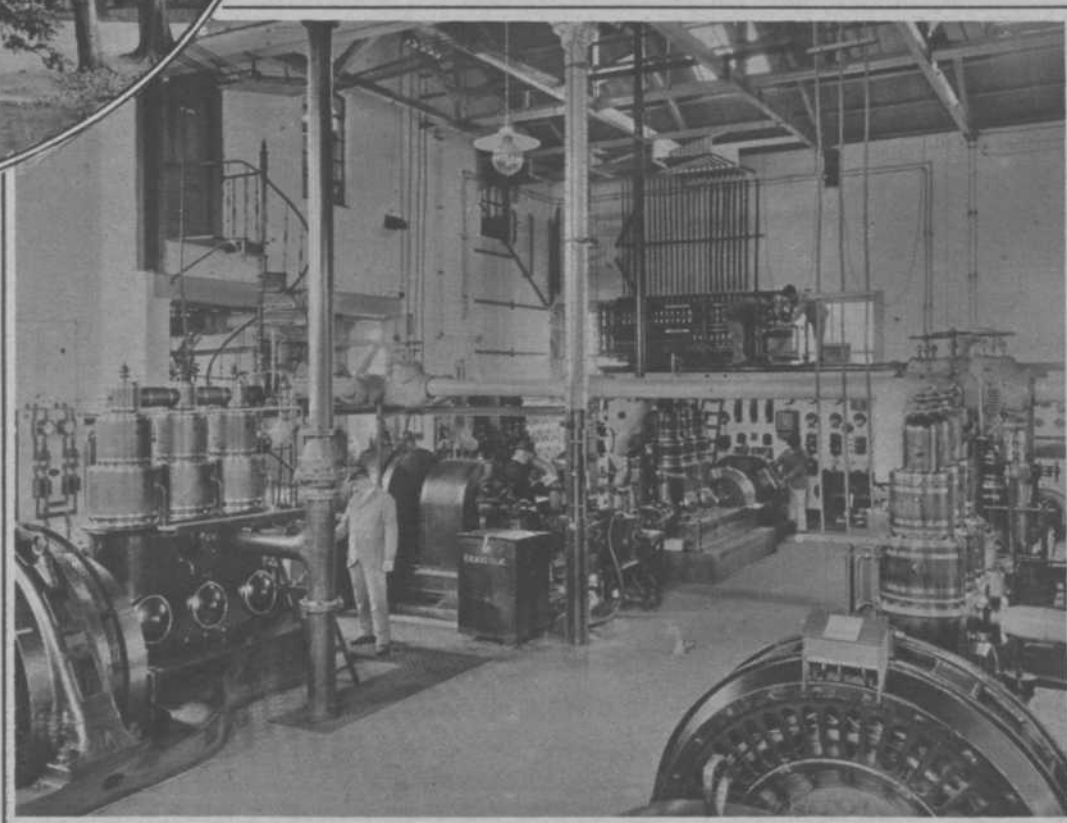
Hieronder: De Electricische Centrale der Ned. Spoorwegen te Utrecht is een imposant bedrijf op zichzelf. De foto legt daarvan wel een sprekende getuigenis af! — De foto's op deze pagina werden ons welwillend ter reproductie afgestaan door de afdeling Publiciteit der Ned. Spoorwegen te Utrecht.

Waar thans het nieuwe administratie-gebouw der Ned. Spoorwegen prijkt, was vroeger het fraaie singelpark „Nieuweroord", dat aan velen een aangename verpoozing verschaft.

Dat de afdeling veelalading bij het drukke spoorwegcentrum Utrecht van groote beteekenis is, zal men zich gemakkelijk kunnen voorstellen. We geven er hier een overzichtsfoto van.

ZIJN EERSTE EXAMEN

(Slot).

„Och, het heeft niet veel te beduiden, juffrouw. Even naar Den Haag met mijn auto en...” Nu begreep de hospita er niets meer van. Gedurende de lange reeks van jaren, dat ze studenten op kamers had, had het goede mensch zeer vreemde dingen beleefd. Nu werd het haar echter al te gek. Een student, die naar Den Haag gaat om examen te doen en dan in zulk costuum. Ze vroeg evenwel niet verder en hernam: „Dat zal een verrassing voor papa en mama zijn, want natuurlijk slaagt u. Mijnheer is nu bijna reeds drie jaren hier. En dat het examen van den Jonker nu juist op St. Nicolaas moet vallen. Zoo'n echten dag van surprises!” „Zegt u dat wel, juffrouw. Een dag van surprises! Ik ga mijn examen voor rijvaardigheid afleggen!” Daar begreep de studenten-moeder niets meer van. Ze had al van heel wat examens gehoord, doch nog nooit van rijvaardigheid. Zeker weder iets nieuws van de geleerde Heeren. Jhr. Hendricus zag het verwonderde gelaat der juffrouw en vervolgde: „Juist, mijn examen als chauffeur, als u dat beter begrijpt.” Nu werd het

Haag over diens doen en laten geschreven had, was het haar duidelijk geworden, dat van het behalen van den titel van Meester in de Rechten geen sprake meer zou zijn, en ze had zich dan ook voorgenomen, haar man voor Henk's plannen over te halen, zoodra zich een gunstige gelegenheid zou voordoen. Zij gevoelde, dat de steun van haar broer, den automobiel-importeur, zeer van pas zou komen. Wanneer haar man van drie kanten tegelijk bewerkt zou worden; het feit, dat drie jaren van toeven aan de Hoogeschool Henk's ongeschiktheid voor studie voldoende bewezen hadden, dat alles zou ten slotte tot gevolg hebben, dat de echtgenoot voor goed zou afzien van de illusie, in zijn zoon een nieuwen Meester in de Rechten te vinden, die hem hopelijk als magistraat zou opvolgen. „Dat Henk nu toch nog een gedeelte van dat examen in de Rechten gedaan had, dat vond ze aardig, leuk! Het bewees in elk geval zijn goede wil.” Toen haar man tegen vier uur van het gemeentehuis was weergekeerd en ze bij den warmen haard gezeten, de thee gebruikten, maakte mevrouw eensklaps de opmerking: „En wat zullen de burens en kennissen er wel van zeggen? We zul-

nen bij haar man zouden opwekken, was ze minder gerust.

Het is acht uur avond, wanneer de post wordt binnengebracht. Mijnheer schijnt toch meer ingenomen met Henk's succes dan zijn woorden wel deden vermoeden, want ditmaal neemt hij niet eerst de groote, gele dienstenvellen op, doch het Avondblad en mevrouw ziet al ras, hoe zijn oog gaat over de rubriek Onderwijs. Ook zij heeft een tweede courant opgenomen en zoekt zenuwachtig naar Henk's naam onder het Leidsch Academi-nieuws. Het blijft stil en eenige minuten verlopen. Bladen ritselen, worden open en dicht gevouwen en dan zwijgend neergelegd. Er is schijnbaar niets gevonden. Mevrouw, haar teleurstelling zoo goed mogelijk verbergend, zegt tenslotte: „Vreemd, dat er nog niets in staat!”

Mijnheer kucht eens, tracht zich een houding te geven, en vraagt: „Wat bedoel je?”

„Wel, van Henk natuurlijk!”

„O, zocht je daarnaar? Zal te laat ingekomen zijn voor de provincie-editie en in het Ochtendblad worden opgenomen.”

Het zal overbodig zijn mede te deelen, dat den volgende ochtend de couranten even zenuwachtig en met niet meer succes nagegaan werden. Voor den Huize Boschzicht was dit natuurlijk vreemd en onverklaarbaar. Mevrouw was er stil van; mijnheer gevoelde zich onprettig en wist niets beters te zeggen, dan dat het wel meer voorkwam, dat een examen-uitslag vergeten werd. Het best was, den brief van Henk af te wachten. En die brief kwam nog denzelfden avond, waarin zoonlief schreef, dat hij geslaagd was — zooals hij telegrafisch had gemeld — voor het rijvaardigheids-examen; dat pa in het vervolg dus gerust kon zijn, wat het chauffereen van zijn zoon betrof, en dat hij, Henk, nu hoopte en verwachtte, nog menigen tocht ook met palfie te zullen maken. In het couvert was nog een afzonderlijk schrijven

Hierboven: Vorige week arriveerde op Schiphol het vliegtuig H.N.A.D.P., waarmede Maandag j.l. de heer Van Lear Black met Geysendorffer en Scholte naar Kaapstad zijn vertrokken. Het vliegtuig is thans omgebouwd van een éénmotorig tot een driemotorig toestel. De aankomst op Schiphol, waar men de machine bijvult, om proef te vliegen.

Hiernaast: Te Haarlem werd Zaterdag 12 Mei de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van de Nederlandsche Padvindereeniging aldaar, die door Z. K. H. Prins Hendrik werd bijgewoond. Een foto van het Noenmaal, waar de Beschermheer der Vereeniging Z. K. H. Prins Hendrik, alsmede leden van den Raad en het bestuur der N.P.V. aanzaten.

de goede Leidsche burgeres toch te machtig; ze begon hartelijk te lachen, stak den vinger omhoog en zei, terwijl ze de kamer verliet: „Dat had ik van den Jonker niet gedacht, reeds zoo vroeg op den dag me voor den mal te houden.”

We zullen Jhr. van Berkesteyn junior niet naar de residentie vergezellen om er zijn rijvaardigheidsproeven bij te wonen. Heeren examinatoren namen het volgens den Jonker vrij serieus op; het was een voor- en achteruit rijden geweest; het nemen van nogal scherpe bochten; op korten afstand en onverwacht stoppen en wat dies meer zij. Alles was voor hem nog al mak en tam geweest en de manier, waarop hij zijn wagen beheerschte, had zelfs een der deskundigen tot een compliment aan zijn adres verleid. Het was niet gebruikelijk, doch anders had hij de bijvoeging cum laude op zijn rij-bul verkregen. Kwart vóór elf reed hij de Bree-straat weder in, stopte voor het post- en telegraafkantoor en gaf het ons bekende telegram voor het Geldersche dorpie af.

We hebben Jhr. van Berkesteyn senior en diens echtgenoot bij de ontvangst van Henk's telegram verlaten en willen dus naar den Huize Boschzicht terugkeeren. De Burgervader was met het oog op een aanstaande Raadszitting naar zijn secretarie gegaan om er eenige stukken te bestudeeren en van aantekeningen te voorzien. Hij was in dezelfde stemming als gewoonlijk en vond, dat het eerste examen van zijn zoon na bijna drie jaren van student zijn, geen reden tot buitengewone opgewektheid kon geven. Hij sprak er dan ook niet van op het gemeentehuis. De gevoelens van mevrouw waren van geheel anderen aard, daarvoor was ze dan ook de moeder van een eenigen zoon. Toen de Burgemeester vertrokken was, nam mevrouw nogmaals het telegram op en las luidop de woorden: „Geslaagd — Henk”. Dat was toch aardig van haar jongen; inderdaad een surprise, en dat juist op 5 December. Na haar laatste gesprek met Henk en hetgeen haar broer uit den

len morgen wel veel bezoek ontvangen. Wat zoudt ge er van denken, wanneer we een partijtje gaven, heel eenvoudig natuurlijk. Het spreekt vanzelf, dat we ermede wachten, tot Henk thuis is, doch hij zal nu wel spoedig komen, temeer wij zijn studie nu toch afgeloopen is.”

Mijnheer keek haar verrast aan en vroeg: „Zijn studie afgeloopen? k Begrijp je niet. Het beslist nu pas voor hem, want dit eerste examen is maar een inleiding, een peulschilletje voor de ernstige studenten.”

Mevrouw bloosde en gevoelde, dat ze zich ver-galopperd had. Inderdaad, het oogenblik om over Henk's echte plannen te spreken, was nog niet aangebroken.

Mijnheer vervolgde: „Van bezoek naar aanleiding van dit examen, zullen we niet veel last hebben. Het beste is, er maar met niemand over te spreken. Het is niets bijzonders, integendeel, na drie jaren...”

„Maar manlief, onnoodig dat zelf te vertellen. Het staat natuurlijk vanavond in de couranten, en ieder zal het lezen.”

„Hum!” en mijnheer kuchte eens. „Daaraan had ik niet zoo gauw gedacht. In elk geval moeten we maar eens zien, wanneer Henk thuis is.”

„Moet er geen telegram van gelukwensch naar Leiden worden gezonden? We hebben dat vanmiddag totaal vergeten.”

„Ik zal Henk morgen even zelf schrijven en hoo-ren we dan wel wat meer van zijn examen en zijn verdere plannen.”

„Ja, dat is wel zoo aardig,” beamde mevrouw, doch over de gevoelens, die Henk's verdere plan-

voor vader alleen bijgevoegd van meer ernstigen aard, zoo ernstig en weloverwogen gesteld, dat het Jhr. van Berkesteyn senior tot nadenken stemde. Mevrouw vroeg niet naar den inhoud ervan, daar zij alles begreep.

Eenige dagen later is van Berkesteyn junior met vacantie thuis gekomen. Het zou zijn laatste studenten-vacantie zijn. Een ernstig onderhoud met papa volgde en het bleek niet noodig, dat moeder tot verdediging van haar Henk optrad. Hetgeen evenwel de balans definitief ten gunste van den student-automobilist deed doorslaan, het was het onderhoud, dat de Burgemeester had met zijn zwager uit de residentie, die Henk gaarne in zijn zaak wilde opnemen. Neef mocht dan al geen aanleg voor studie hebben en vooral niet voor die in de Rechten, hij bezat andere hoedanigheden, waarvan oom zich had kunnen overtuigen tijdens Henk's verblijf te Leiden. Jhr. van Berkesteyn junior droeg met eere den familienaam; was op en top een gentleman; een sportsman van het zuiverste water met lust in en aanleg voor handels-zaken; zijn talrijke relaties en gaarne geziene persoon, dat alles vertegenwoordigde een niet te onderschatten kapitaal, dat vooral in de automobiel-branchen van groote waarde was, reden, waarom zijn oom, de bekende auto-importeur, hem gaarne als compagnon opnam en zijn Huis in het vervolg den naam zou dragen van: „Osselaer en van Berkesteyn. Import van automobielen en motoren”.

C. VAN AKEN.

De Oude Gracht met stadhuis uit vroegeren tijd.

Een artistieke foto van de tegenwoordige Stadhuysbrug.

UTRECHT VOORHEEN EN THANS

De Heer P. T. A. Swillens te Utrecht was zoo welwillend, ons in de gelegenheid te stellen eenige van zijne oude Gravure's te reproduceeren.

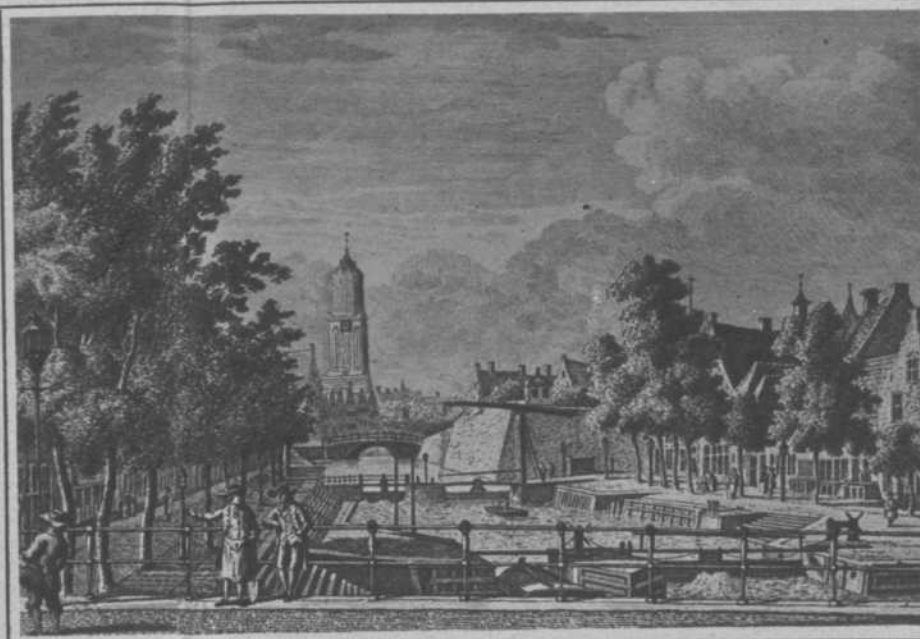

Het Stadhuis van nog ouderen datum.

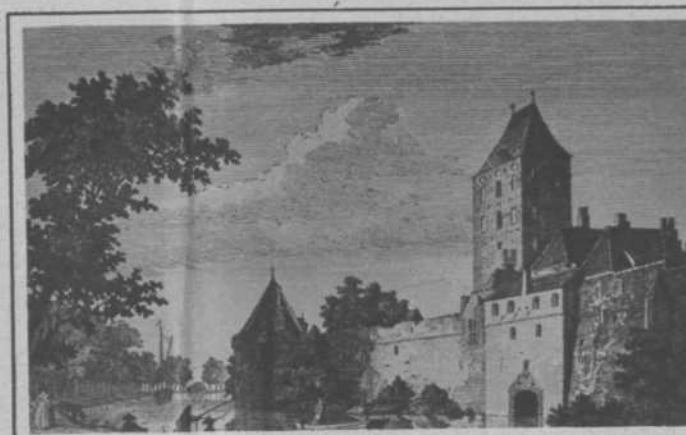

Hierboven in ovaal:
De Potterstraat
zooals die er
thans uit-
ziet.

Hiernaast
links:
De Potterstraat
omstreeks het
begin dezer
eeuw.

Hoe het er vroeger buiten de Waardpoort uitzag.

De Plompvoren. Een reproductie van het gevaarte zooals het er in 't jaar 1756 stond.

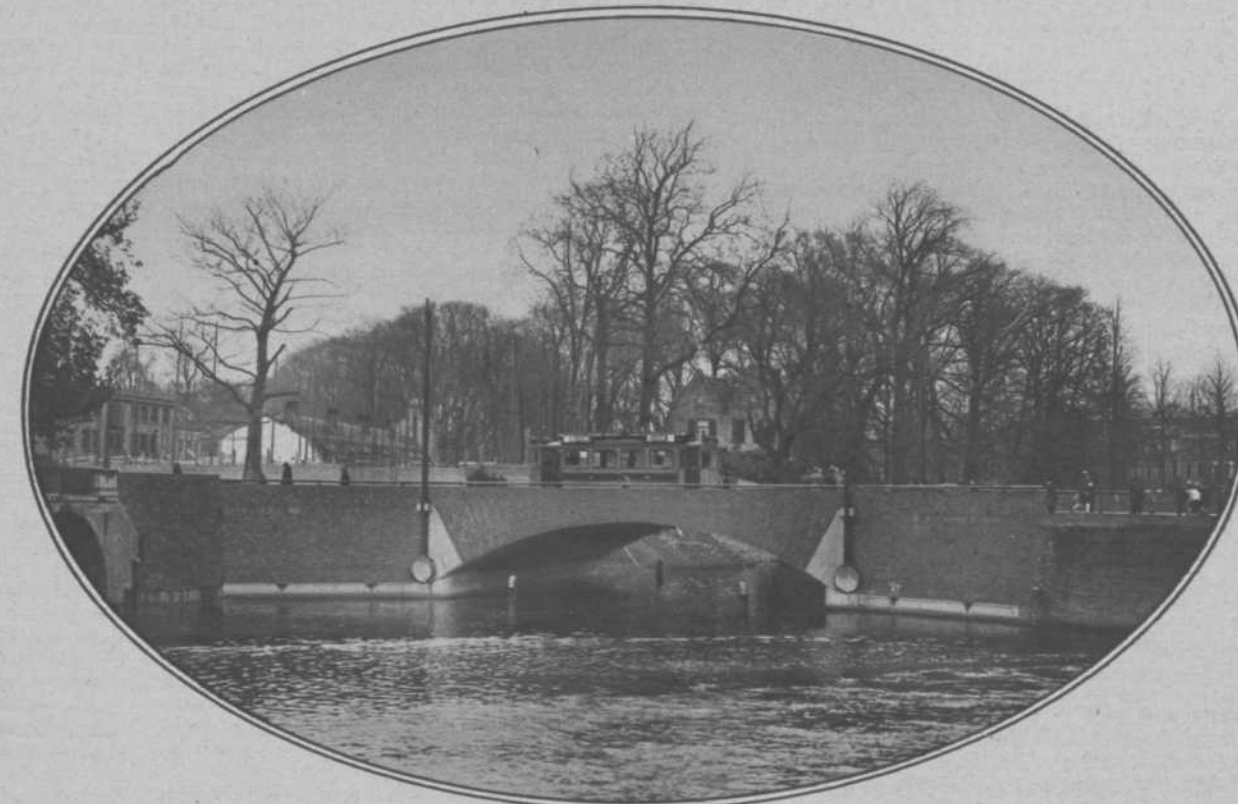
De Tolpoort uit vroeger dagen.

De Catharijnebrug, ongeveer dertig jaar geleden.

Een kijkje bij de Weerdsloot, zooals ze thans is.

De Tolsteegbrug is ook heel wat veranderd, zooals deze foto laat zien!

De Catharijnebrug in den tegenwoordigen toestand.

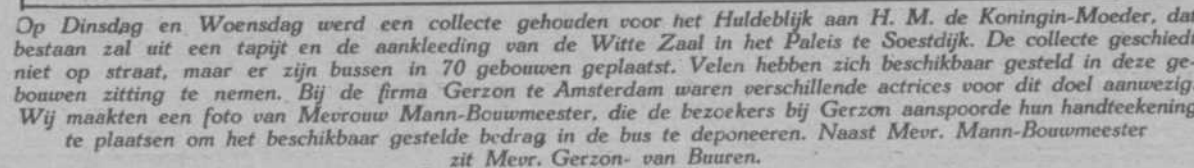
A large, stylized initial letter 'B' in a decorative, hatched font. Inside the upper loop of the 'B' is a black and white portrait of a woman. She has dark, curly hair and is looking slightly to the right. She is wearing a necklace with a large, ornate pendant and a ruffled collar. The background of the portrait is plain white, contrasting with the hatched 'B'.

(Vervolg).

Voor de zooveelste maal moesten zijn gasten een vervelende opsomming aanhooren van al de voor deelen, die de „employe's" van Haliford genoten. Op de gezichten van de dames vooral stond duidelijke

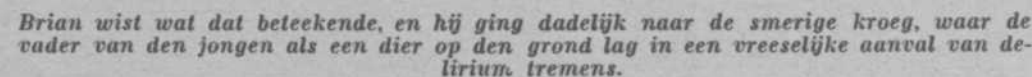
Hoevele van die menschen zouden zich mis

"O, neen, het zijn geen jeugdzonden," zeide si Joseph. "Dwaasheden zou ik kunnen vergeven — ik ben zelf óók jong geweest. Maar hij is veel erger

„Neen, hij denkt alleen, dat zijn eenige zwaan

lieve zwaan!

Toen Brian op den avond, waarop hij een onderhoud had met lord Purfleet, Eton Square ver

was het niet slecht ge-
gaan, maar ditmaal
ging de man te keer als
een bezetene. Bijna den
geheelen dag vocht en schreeuwde hij als een ra-

„Ja ja, ik weet het al,” viel de man hem haastig in de rede. „Gaaf u zitten.”

(Wordt vervolgd).

De winkel aan de Amsterdamsche straatweg No. 182.

De winkel in de Nachtegaalstraat No. 42 te Utrecht.

Een kijkje in de Ververij, waar tal van vlijtige handen voortdurend bezig zijn.

De strijksaal, waarin de goederen de laatste bewerking ondergaan.

Ook de verzending der goederen is een zaak van groot belang. Op de expeditie-zaal wordt gezorgd voor de aflevering.

EEN BELANGRIJKE EN INTERESSANTE INDUSTRIE

De N.V. Stoomververij, Chemische Wasscherij en Machinale Tapijtreiniging Gebrs. Hoeksema te Utrecht bestaat tien jaar, een tijd, waarin het bedrijf steeds meer is uitgebreid om te kunnen voldoen aan de eischen van een voortdurend toenemenden kring van cliënte. Een bewijs, dat aan het hoofd van dit bedrijf een Directie staat, die alles in de puntjes verzorgt; de cliënten betuigen dan ook steeds hunne groote tevredenheid over het afgeleverde werk de beste reclame, die er voor welke zaak dan ook kan bestaan.

Wij geven hier eenige foto's van dit belangrijke bedrijf.

Op de Oude Gracht No. 205 namen we een foto van den winkel, toen er juist een bestelwagen voorstond.

De fabriek aan de Merwede, een uitgebreid gebouwen-complex.

In de eerste Dorpsstraat No. 10 te Zeist heeft de firma deze keurige zaak.

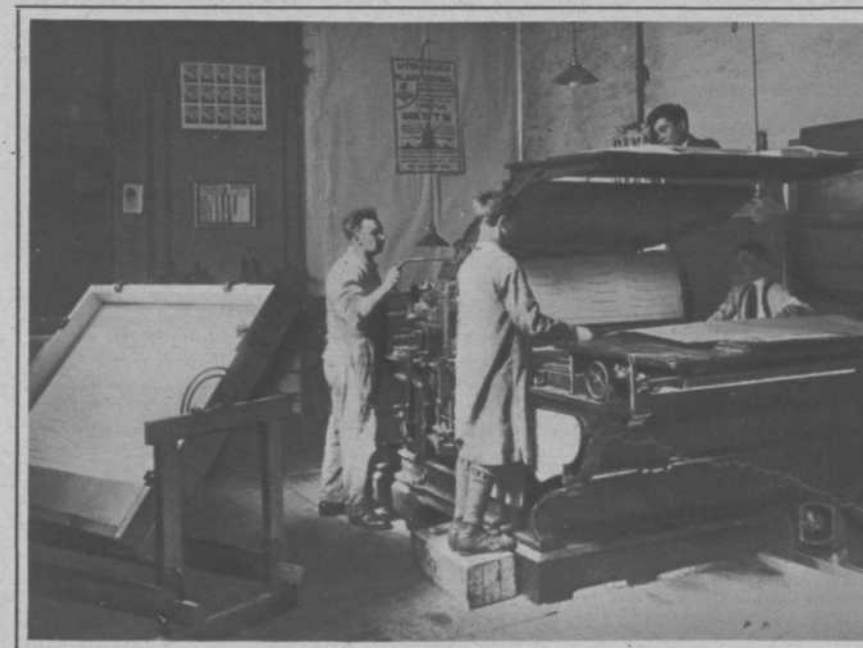
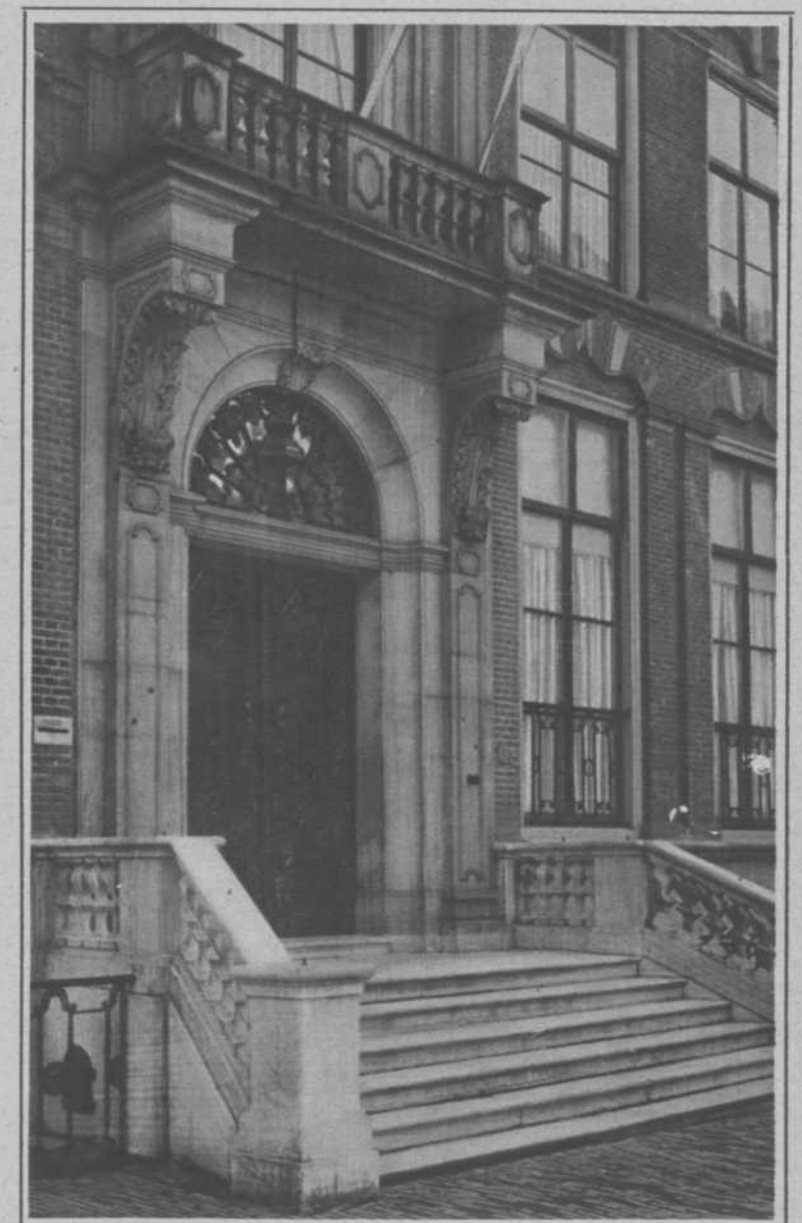

Een foto van den winkel in de Voorstraat 31 te Utrecht.

DE GELDERSCHE CREDIETVEREENIGING TE UTRECHT

Het 18e-Eeuwsche patriciërshuis, waarvan wij hierbij een tweetal afbeeldingen geven, behoort tot een der markante gebouwen van Utrecht en vertoont in zijne onderaardsche gewelven, den Gothischen bouw van de stalgebouwen, de sporen van vroegeren middeleeuwschen stijl. Niet meer geschikt voor particuliere bewoning, is het thans in handen van eene der oudste provinciale bankinstellingen, De Geldersche Credietvereniging, die evenals in enkele andere plaatsen in deze provincie, Amersfoort, Zeist, Bilthoven, haar bankbedrijf daarin uitoefent. Gelukkig tracht de tegenwoordige directie te Utrecht, Baron van Ittersum, ook in het uiterlijk aanzien van den gevel, de schoonheid van het gebouw in het statige Janskerkhof zooveel mogelijk tot haar recht te doen komen.

Bovenstaande foto is genomen in één der lokalen van de Electriche Lichtdrukkerij en Reproductie-inrichting van de N.V. H. Gadella, Hamburgerstraat 38. De Directeuren, de heeren H. Gadella en B. Kroes waren zoo vriendelijk ons even rond te leiden. Wij vermoeden niet, dat er achter de zeer bescheiden winkel zoo'n groot bedrijf gelegen was. De heer H. Gadella verzekert ons, dat hun procedé eenig hier in het land is. Het geschoolde personeel, alsmede de nieuwste machines verzekeren U goed werk. Wat wij te zien kregen was in een woord af. Op de magazijnen vindt men allerlei soorten teekenbehoefden, meetgereedschappen, enz., alles wat men in een uitgebreide Technische Boekhandel zoekt. Een zaak, hoewel nog jong, die met de grootste uit het land kan wedijveren en onder de energieke leiding harer Directeuren een groote toekomst tegemoet gaat.

Hierboven geven wij een foto van de pas voltooide graansilo van de Meelfabriek der Mij. de Korenschoof te Utrecht. Duidelijk ziet men de zuigslang van de pneumatische losinrichting welke, door een electr. motor van 60 P.K. gedreven, de tarwe uit de voor den wal liggende schepen, in één der zich in de silo bevindende 24 Karen zuigt. Deze Silo kan circa 1.500.000 K.G. tarwe bevatten. Een schip inhoudende pl. m. 200.000 K.G. tarwe is binnen 7 uur gelost.

Door onze Lezeressen

RECEPTEN.

Wetende, hoe moeilijk het dikwijls is voor eene huisvrouw, om geregeld afwisseling te brengen in het menu, meenen wij onze lezeressen van dienst te zijn, door hieronder eenige smakelijke, niet ingewikkelde recepten te laten volgen, bijzonder geschikt voor dezen tijd.

Spinazie met garnalen.

1 K.G. verse spinazie of 1 L. blik spinazie, 500 Gr. garnalen, 500 Gr. koude aardappelen, 20 Gr. boter, 3 d.L. melk, 1 ei, 1 lepel melk, zout, nootmuskaat, 10 Gr. boter.

Bereiding: De gemalen aardappelen vermengen met de gewassen, uitgelekte en grof gehakte garnalen, de kokende melk, 20 Gr. boter en zoo noodig iets zout. Deze in een vuurvaste schotel plaatsen en bedekken met de op gewone wijze bereide, zeer fijn gehakte spinazie. Het ei loskloppen, vermengen met iets zout, nootmuskaat en een lepel melk. Een ommeletje bakken en dit in nette reepen snijden; de reepen netjes over de spinazie leggen en de schotel met een deksel toegedekt, in den oven goed warm laten worden.

Roereieren met kaas en spinazie.

Restspinazie, wat jus, zout, 50 Gr. kaas, 2 eieren, een stukje boter, 8 croûtons.

Bereiding: Men doet in een geëmailleerd koekepannetje de spinazie met wat jus en zout. Laat dit tezamen goed heet worden. Meng er dan de kleine stukjes gesneden kaas door en, als deze gesmolten is, de geklopte eieren en een stukje boter. Roer alles op een zacht vuur, tot de eieren gestold zijn. Dien ze op een plat schaalje en gaarneer ze met de croûtons.

Voorjaarschotel.

4 Eieren, 1 hard gekookt ei, 1 bosje radijs 2 sneedjes geroosterd brood. Eenige kleine restjes groenten als: spinazie, raapstelen, schorseneeren en liefst ook worteltjes. Peper, zout, nootmuskaat en een stukje boter. Bereiding: Maak roereieren van de 4 goed met peper, zout, water of melk, en boter geklopte eieren. Leg de roereieren zoo hoog mogelijk op de sneedjes geroosterd brood die midden op een groote platte schotel zijn gelegd. Vul de rand verder vlug, afwisselend, met porties spinazie schorseneeren, wortelen en raapstelen. Gebruik de radijs als afscheiding der verschillende porties groente of als randgarneering. Het hard gekookte ei dient, in fijne reepjes gesneden, als garnering der groente. In plaats van radijs kan men als tusschenschotjes en randgarneering ook kleine stukjes geroosterd brood gebruiken.

Sinaasappelflensjes.

Voor de flensjes: 2 eieren, 125 Gr. bloem, 1/2 L. melk, iets zout, 40 Gr. boter.

Voor de crème: 2 sinaasappelen, 1 citroen, 2 eieren, 60 Gr. suiker, 1 blad roode gelatine.

Bereiding: Voor de crème de 2 eierdooiers flink kloppen met de suiker en de geraspte schil van de citroen; het sap der vruchten aanvullen met water tot 2 d.L. vocht en dit aan de eieren toevoegen. Het mengsel onder roeren op het vuur binden, de geweekte en uitgeknepen gelatine bijvoegen, roeren tot ze opgelost is en na bekoeling het stijfgeklopte eiwit. De flensjes van de genoemde ingrediënten op de bekende wijze tot deeg verwerkt, dun en aan één kant lichtbruin bakken. Ieder flensje vullen met de afgekoelde crème en oprollen. Koud te gebruiken; bestrooid met poedersuiker.

ALLERLEI RAAD.

Voorkomen van standjes.

Als een jong kind bezig is met iets, dat het bepaald niet doen mag, omdat het iets goeds vernielt, het spelletje gevaarlijk is of iets dergelijks, dan geeft een vermaning of verbod doorgaans niets omdat het kind de zaak heel anders beschouwt. Roep het kind dan bij U en geef het wat anders te doen, wat het ook prettig vindt, de afleiding doet het eerste werkje vergeten zonder dat er iets onaangenaams gezegd behoeft te worden.

Flug werken.

Neem bij het stof afnemen en wrijven van trapleuningen en linoleums, schuren van een aanrecht of gang, boenen van meubels, poetsen van kachelplaten, twee doeken ev. borstels, en werk met beide handen tegelijk. Het werk wordt er aanmerkelijk vlugger door gedaan, dikwijls beter; het is weinig meer vermoeiend en de houding van het lichaam kan er beter bij zijn.

De huissleutel bij de hand.

Als men z'n handtasch vol heeft met „van alles“ kost het dikwijls moeite, voor de deur staande, snel de huissleutel te vinden. Hangt men de sleutel boven in z'n tasch aan een haakje, bijv. een waaraan een lorgnet gedragen wordt, dan vervalt dit lastige en agiterende zoeken.

Gekrompen dekens.

Als dekens door herhaald wasschen zoo gekrompen zijn, dat ge of aan uw hals of aan uwe voeten koud lijdt, naai dan aan het onderende een

Een schattig klokhoedje van beige vilt, met een niet te breed lint ge-garneerd.

reep katoen, breed genoeg om deze onder de matras te stoppen. Met dit verlengstuk, dat wel niet fraai is, maar uiterst practisch, kunnen de dekens weer uitstekend dienst doen.

Lampen vullen.

Als men bij ongeluk de lamp van de petroleumkachel te hoog vult en de petroleum loopt over het reservoir, dan neemt men deze gemakkelijk met de pipet van een vulpen op. In de meeste gezinnen zal er wel een over zijn.

NIET GALANT.

„Dat opstaan altijd is toch vreeselijk onaangenaam“ zegt op een bits, als een heer haar voor de 2e maal vraagt „even te mogen passeeren“.

„Maar dat zitten blijven altijd, is het halfuideantwoord, moet toch ook vreeselijk onaangenaam zijn“.

BESTE!

„Wel, Jan, zou je werkelijk nu niet eensproeven van den wijn, die je neef je ten geschenke heeft gezonden“.

„Dank je wel. Want weet je, die wijn dat is 'n tegengeschenk voor de sigaren, die ik hem gegeven heb“.

Een heurige blouse van rose crêpe de chine. Ze is opzij met plooiën bewerkt, die met de mouwboordjes correspondeeren en ook op het zakje zijn aangebracht. Ben. 1.90 M. van 1 m. br. stof.

De geplisseerde rok is nog altijd een gewilde mode. Deze elegante japon van grijs crêpe de chine met een kraag van rose crêpe. Georgette met paarsmoeren knoopjes zal stellig iedere dame behoren. Benodigd 3.75 M. stof van 1 m.M. breed.

Vrije Tijd is Geld

als U een Wikuna heeft

Een gegarandeerde vermindering van f 3.50 en meer per dag.

Het geheele jaar kunt U werken, onverschillig waar U woont.

De vraag naar WIKUNA-SOKKEN wordt elken dag groter; zij worden in meer dan 500 winkels verkocht. Wij zoeken daarom vele dames, heeren, oud en jong, om kousen, sokken en andere tricotages voor ons op onze breimachine Wikuna te breien. Het werk is gemakkelijk en eenvoudig en wordt thuis gedaan. Vakken is geen vereischte.

Deze bon uitkalpen en opsenden aan:

N.V. tot Productie van gebede goederen als huiswerk met breimachines „WIKUNA“ Fredrikshoef 6-8, ald. 3 - Amsterdam C.

„WIKUNA“ AMSTERDAM C. Productie 6-8. Ald. 3

N.V. tot Productie van gebede goederen als huiswerk met breimachines „WIKUNA“ Fredrikshoef 6-8, ald. 3 - Amsterdam C.

Geleef mij gratis en franco te zenden, zonder eenige verplichting mijnerzijds. Uw prospectus met inlichtingen.

Naam: _____

Woonplaats: _____

Straat: _____

Juliana bonbons

zachte chocolade met gebrande nougat

DROSTE

Waarom vinden wij van U geen advertentie?

DE NIEUWE ROL WEST-INDISCHE CHOCOLADE

MET GROOTE PASTILLES IS THANS VERKRIJGBAAR

WEST-INDISCHE CHOCOLADE

RIJS PER ROL 60 CENTS

Groenten

Groenten welke in de Hollandsche keuken zulk een voornam plaats innemen, dienen zoo smakelijk toe bereid te zijn, als maar mogelijk is. Een weinig HONIG'S MAIZENA als bindmiddel aangewend, doet de groenten eerst goed tot hun recht komen. Vraagt Uwen winkelier uitsluitend

HONIG'S MAIZENA

BAKKER

BON: Honig's Maizenafabriek, Keeg a. d. Zaan. Heerly verzoek ik U mij Uw recepten, bakke te zenden.

Naam: _____

Adres: _____

Nederlandsch Fabrikaat.

Klierziekte?

OP AANVRAGE WORDT U GRATIS TOEGEZONDEN DE BROCHURE OVER GRANULIE, HET MIDDEL VAN DR. J. H. VAN GRAFHORST, ARTS, TEGEN TUBERCULOSE EN KLIERZIEKTE. Middelenhuisdijk 47, Schiedamschen dijk.

ZOMER SPROETEN

verdwijnen spoedig door een pot SPRUTOL

Bij Alle Drogisten

LESSEN PER BRIEF

Bouwkunde, Werktuig, Electrotechniek, Verwarmings, Koeltechn., Smid-Bankw., Chauff.-Mont., Timmerw., Waterbouwk., Boekhouden, Handelscorr., Fransch, Duitsch, Engelsch.

Betonbouw, Schepsb., Machinaal, Gastech., Loodgieter, Wagenmaker, Meubelmaker, Metaalar, Schilder, Duitsch, Engelsch.

Prospectus en proefles gratis

ITMO, Amsterdam (Z) P. C. HOOFSTRAAT 125/

MODERNE KUNST.

Vriend: Wat stelt dit schilderij voor?

Schilder: Dat weet ik niet meer, het is al zoo lang geleden, dat ik het schilderde.

22 STUKS IN EEN ONS.

Bi-Jou-Wafels

Een heerlijk broos en luchtig wafeltje van prettig model. De delicate vulling, een pikante crème (combinatie van mocca en rum), zal U buitengewoon bevredigen.

Biscuits en Wafels van De Lindeboom

„zijn meer waard dan ze kosten“

Wilt Ge uw omzet vermeêren? Dan moet U in dit blad adverteeren!

In iedere woning

HOE DE VAKMAN EEN REDUKTE VLOER-BEDEKKING KEUFT?

Hij koopt een stuk naar beide kamers. Keuze het niet doet weet hij, dat de verlaagde randbedekking met de naauw verbonden u en daardoor waarborgt voor duurzaamheid geeft. - Keur op dezelfde wijze alomteer de vloerbedekking te koop!

f1.19 PER EL

is plaats voor BALATUM!

BALATUM stelt iedere huisvrouw in staat, om met een geringe uitgave, die haar middelen niet te boven gaat, haar woning gezellig en aantrekkelijk te maken. BALATUM maakt het de huisvrouw mogelijk, om haar vertrekken, waarvoor zij de aanschaffing van een dure vloerbedekking begrootelijk vindt, op economische wijze mooi en hygiënisch te stoffeeren.

Daarom is er plaats voor BALATUM in iedere woning, klein of groot!

BALATUM biedt U keuze uit een groot aantal dessins. BALATUM beperkt het onderhoudswerk tot een minimum. BALATUM noemt U zijn prijs en geeft U schriftelijk zijn garantie!

Met BALATUM weet U waaraan U toe is. Elke andere breedte dan 183 cm., elke andere prijs dan f.1.19 per EL, betreft imitaties, die U niets garanderen!

Eischt origineele

Balatium

No. 6

met schriftelijke garantie en weigert imitaties, die U als gelijkwaardig aan Balatum zouden worden aangeprezen.

Indien Uw leverancier geen Balatum heeft, vraagt ons dan het adres van den dichtstbijzijnden wederverkooper.

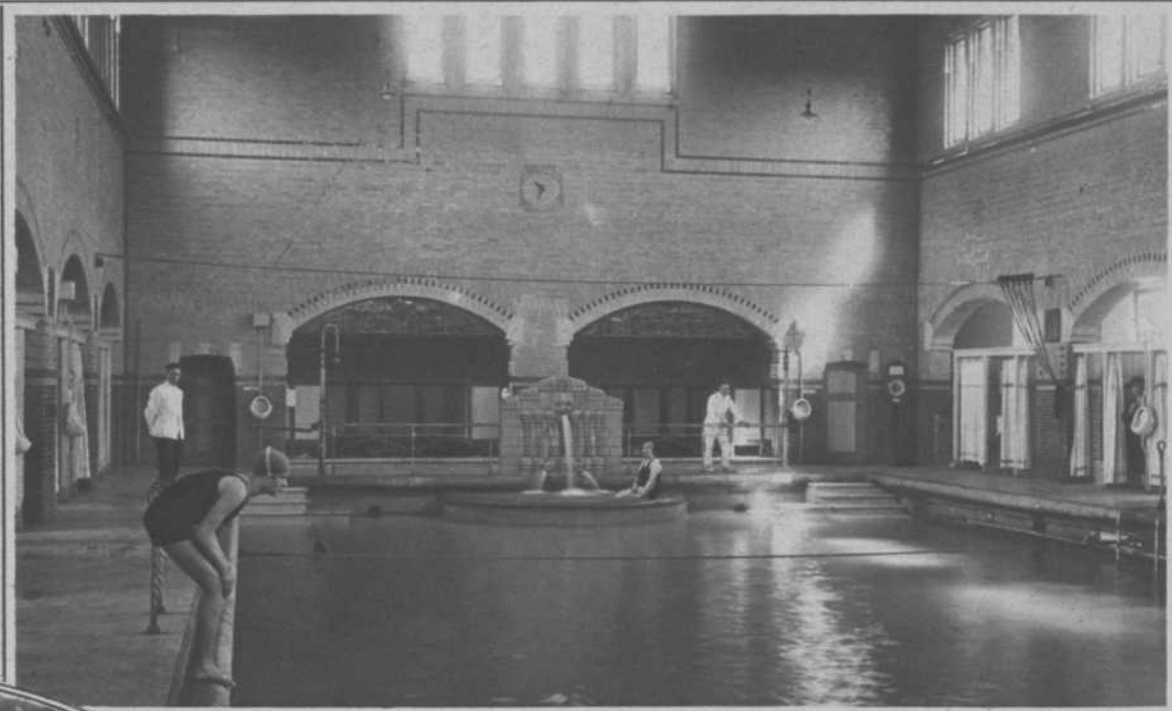
N.V. „BALATUM“, Bloemgracht 117, Amsterdam, Tel. 35724-32724

Clardewerk

moet driemaal per dag gereinigd worden. Het is dus van groot belang een middel te hebben, waarmee dit snel en afdoende geschiedt. Probeer nog heden VIM en zie het resultaat.

De heer A. J. Baucamp, hoofdbesteller der Posterijen te Utrecht herdacht onder groote belangstelling zijn 25-jarig ambtsjubileum. De jubilaris temidden der bloemetjes in zijn woning aan de Padangstraat 63.

Het kille Nederlandsche klimaat schenkt, zelfs des zomers, slechts zelden gelegenheid tot zwemmen in de vrije natuur. Voor Utrechtsche zwimmers is dit geen beletsel voor de uitoefening van hun sport. De OZEBI biedt in alle seizoenen gelegenheid tot het nemen van zwem- en zonnebaden. Hierboven een afbeelding van de fraaie zwembad.

Het echtpaar T. Verheul, Huize de Geer 230 Jutphaas, was op 17 Mei j.l. 40 jaar gehuwd. Geen van beiden is het aan te zien, dat zij reeds zooveel jaren het echtelijk scheepje hebben bevaaren. Onze hartelijke gelukwensen!

Loenen heeft op Hemelvaartsdag in het teken van „das Militär“ gestaan, al waren het dan ook maar hospitaalsoldaten. Bovenstaande foto brengt het transport van een gewonde naar het hospitaal in beeld, waarbij een afdeling van de Amsterdamsche burgerwacht en een colonne Roode Kruissoldaten samenwerkten.

Een groepje gelukkige winnaars! H.V.C. te Amersfoort behaalde door een overwinning op D.O.S. het kampioenschap in de reserve 2e klas van den U.P.V.B.

Op hun tournee door ons land hebben de buitenlandse journalisten ook kennis kunnen maken met Utrecht. De grachten werden bevaaren, de cathedraal bezocht, waarbij de Dom-organist het Wilhelmus deed weerklinken. Ook de tramstrekten werden bezocht. Hierboven het gezelschap na aankomst op het bordes van het Centr. Station.

Specialz maken voor
Zware Groote-er
Korte Dikke
figuren

VOOR BETERE KLEEDING
Natuurlijk
PEEK & CLOPPENBURG

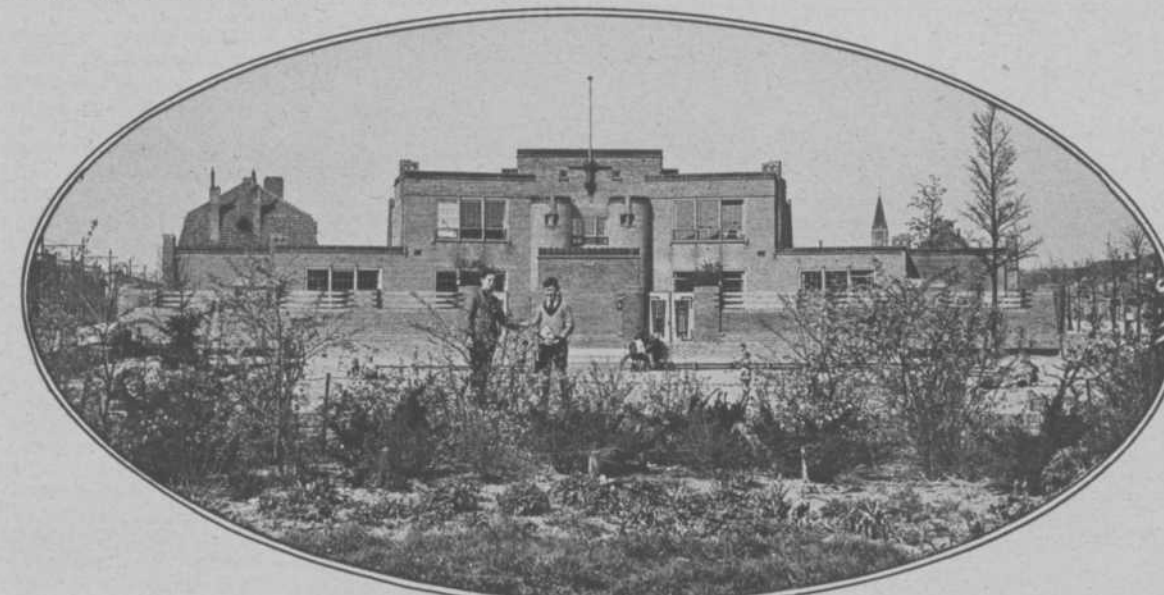
Nieuw Utrecht

Evenals in elke andere stad van beteekenis kwam voor Utrecht in de laatste oorlogsjaren, en onmiddellijk na den vrede, de noodzakelijkheid sterk naar voren, om woningen bij te bouwen. In den oorlogstijd had de particuliere woningbouw uit den aard der zaak stil gestaan, niettegenstaande de bevolkingsaanwas zijn geregelde loop had genomen, en onze stad haar bevolking bovendien nog op kunstmatige wijze had zien toenemen door het vestigen hier ter stede van belangrijke administraties, zoo bijvoorbeeld van de Spoorwegen, die een groot aantal Amsterdamsche ambtenaren naar Utrecht overplaatsten. Geen wonder dus, dat zich in de jaren 1913 en latere een nijpende woningnood manifesteerde, die alleen kon worden tegengegaan door de volkswoningbouw op energieke wijze aan te pakken.

Zoo is Nieuw-Utrecht ontstaan. Op den voet van de Woningwet ontstonden tal van Woningbouwverenigingen, die grond van de Gemeente in erfpacht kregen, en geld om te bouwen, en overal nieuwe wijken deden verrijzen, welke een sieraad voor Utrecht zijn geworden. Door de eigenaardige ligging van onze stad, aan den oostkant omkeld door een fortengordel, welke geen millimeter ruimte laat, kon de uitbreiding alleen geschieden naar het Noorden en het Westen. Daar zijn dan verzeen de belangrijke — zoowel wat architectuur als wat oppervlakte be-

De entree van Utrecht langs de Leidscheweg maakt al dadelijk een groote-stads indruk.

De moderne school aan het Maasplein.

treft — Ondiepwijk, den laatsten tijd zoo sterk uitgebreid, dat zij de grenzen der gemeente heeft overschreden, en beslag heeft gelegd op een deel van Zuilen, en de Rivierenwijk in het Zuid-Westen. Oog en Al in het Westen, terwijl aan den Oostkant de gronden vlak achter het Wilhelminapark ook nog het aanzien gaven aan een modern opgevatte woningbouw (veel flats), die een sieraad is voor Utrecht.

De uitbreiding ging zeer snel. De Gemeente zelf gaf het voorbeeld, door in den uitersten Zuidpunt der stad een complex woningen neer te zetten, dat niet zoozeer uitmunt door architectuur dan wel door royalen opzet, waardoor zij een schitterende woonruimte bieden. In deze Zuidelijke buurt is wel het fraaiste complex dat van den Christelijken Besturenbond, aardige, frissche huizen, met een geestige gevelteekening en voortuintjes, die aan deze woningblokken een sympathiek karakter geven. Ook in het Ondiep heeft de Gemeente zelf tal van woningen gebouwd; dat zijn de straten, die de namen dragen van allerlei bloemen en vruchten. Het moet toch een genot zijn, om te wonen in de Aardbeistraat, of in de Meulenstraat! Aan dezen gemeentelijken woningbouw is voor altijd de naam verbonden van den toenmaligen wethouder van Openbare Werken, den heer G. C. B. van Dijk, die met onverzettelijke wilskracht en energie een belangrijk aandeel heeft gehad in den groei van Nieuw-Utrecht.

Utrecht groeide sterk, heel sterk. De bouwverenigingen zaten ook niet stil, het eene blok na het andere verrees, en daartusschen kwam de gemeente weer met gebouwen voor den openbaren dienst, voornamelijk scholen, die in deze nieuwe wijken natuurlijk onmisbaar waren. In den loop der jaren heeft de dienst van Gemeentewerken heel wat moderne schoolgebouwen neergezet. Ik denk bijvoorbeeld aan de school op het Maasplein die een schitterende afsluiting van het plein is geworden; ik denk ook aan de school op het Waalplein, en aan de scholen, die in het Ondiep zijn gebouwd. Zij zijn elk voor zich staaltjes van moderne stedenbouwkunde, waardoor Utrecht een eerste plaats inneemt in de rijen van de groeiende Nederlandsche steden. Ook in het Noordoosten kwam een aardig woningwijk:

„Tuinwijk“, dat een groote ambtenarenbevolking herbergt.

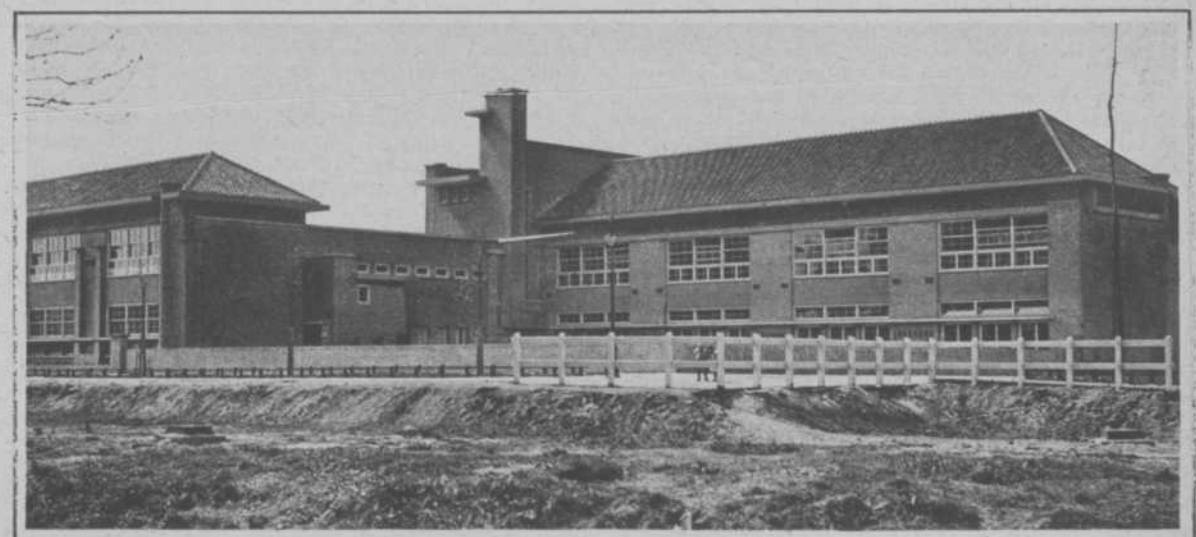
Langzamerhand begon de gemeentebemoeiing met den bouw te verminderen. De grootste woningnood was voorbij, en langzamerhand trad de particuliere bouw meer op den voorgrond, zij het dan met gemeentelijke hypotheek gesteund. Een van de bekendste bouwondernemingen is die der firma Bredero, welke een groot deel van de Rivierenwijk (Rijnlaan) bebouwde, en kleur en aanzien gaf aan de Marnixlaan in het Ondiep.

Het groeiende Utrecht was niet meer te houden. En als een expansie-drang aan den eenen kant wordt tegengehouden, vliegt zij aan den anderen kant over de schreef: de stroom, die zich in een ketel met kokend water ontwikkelt, licht den deksel op, omdat hij nergens anders heen kan. Zoo ook met Utrecht, dat over zijn eigen grenzen heengroeide, en beslag legde op een deel van Zuilen. Het feit, dat een stuk van Utrecht gebouwd staat op Zuilensch grondgebied, heeft aan-

leiding gegeven tot allerlei eigenaardige toestanden, die ongeveer eenig zijn in Nederland, en die alleen opgelost kunnen worden door samenvoeging van dat deel van Zuilen bij Utrecht. Voorloopig zal daarvan echter nog wel niets komen.

Niet alleen in de buitenwijken manifesteert zich de groei van onze goede stad. Ook binnen de Singels is onze stad niet meer het Utrecht van vroeger. Het steeds drukker wordende verkeer eischte meer ruimte dan onze oude straten en bruggen konden geven, en zoo ging er de laatste jaren heel wat tegen den grond. De oude Tolsteegbrug, die „vol“ was als twee trams elkaar op de brug passeerden, moest plaats maken voor een nieuwe, brede brug, die hier een magnifieke toegang tot de stad is geworden. En vlak daarbij zal eerstdaags een monumentaal gebouw verrijzen, een nieuwe afdelingspost van de politie. Moet ik wijzen op het geheel andere aspect, dat het Vreburg heeft gekregen door den Jaarbeursbouw, waarvan binnenkort een uitbreiding te wachten is (laat men dan ook meteen alle houten gebouwtjes eens opruimen, die het plein nu nog ontsierent!); moet ik wijzen op den eenen kant van de Potterstraat, welke door haar verdwijning den massalen postkantoorbouw aan de Neude pas zoo doet uitkomen als het behoort. Moet ik wijzen op de Catharijnebrug, aan welke een zusje is gegeven, dat er zijn mag. Al deze feiten wijzen erop, dat zich in Utrecht een proces voltrekt, waarvan het eind nog lang niet is te zien. De stad bouwt nieuwe markterreinen aan de Croeselaan, een reusachtig groot complex, waarop vereenigd zullen worden de groenten- en vruchtenveiling en de veemarkt. In het volgende jaar zal dit grootsche werk gereed zijn, en zal de veemarkt van het Vreburg verdwijnen.

Er staat nog heel wat op het lijstje, dat in den komende tijd zal moeten worden uitgevoerd: een nieuw hoofdbureau van politie, een nieuw gymnasium, een nieuwe schouwburg, en nog veel meer. Het is te hopen, dat in Utrecht voldoende energie en voortvarendheid zal blijken te bestaan, om Nieuw-Utrecht te laten groeien in de richting waarin het zich ontwikkelt, en dat de stadsbestuurders een helderen kijk zullen hebben op de zoo belangrijke vraag, wat Utrecht noodig heeft, om inderdaad te worden het centrum van het land. De centrale ligging van de stad biedt ruime perspectieven. Dat men die niet voorbij zie!

Ook het schoolgebouw aan de Marnixlaan vormt een compliment voor den modernen bouw!

Oud-Utrecht

Nu „Utrecht in Woord en Beeld“ een nummer aan de stad Utrecht heeft gewijd, behoort daar ook bij een beschrijving van de oude Domstad, al zal 't dan ter wille van onze plaatsruimte, een beschrijving in vogelvlucht moeten zijn.

In vogelvlucht; ja, dat is thans mogelijk, wanneer wij, gezeten in den metalen luchtvogel, in het gonzend en ronkend vliegtuig, op elke gewilde hoogte over ons modern Utrecht kunnen heen-scheren. Het Utrecht van heden, met zijn zeer uitgestrekte buitenwijken, die als nieuwe steden tegen de oude stad aanliggen, en met zijn oude binnenstad zelf, sprekend van een grijs verleden.

Utrecht in vogelvlucht; dan zien wij méér dan wat eens tusschen wallen en poorten besloten lag, maar waar wij nu toch iets van willen vertellen in ons extra-nummer.

Wat lag ze daar rustig, te midden van heerlijke landouwen, die ommuurde stad, die haar ouderdom bij eeuwen tellen kon!

Machtig door wie haar geregeerden, gevreesd en ontzien door haar vijanden, zóó lag daar het oude Trajectum. En wie het naderde, deed het met eerbied en ontzag voor zijn oudheid.

Daar dreigden de vier sterke stadspoorten naar buiten: de Weerdpoort in het noorden, de Wittevrouwenpoort in het Zuiden en de Catharijnepoort in het westen. Daar zag men ook de hoge grauwe walmuren, die de oude stad beschermen moesten, sedert het jaar 1537 met de vier steenen bolwerken Zonnenburg, Manenburg, Sterrenburg en de Morgenster versterkt. En boven die walmuren verhieven zich de oude grimmige waltorens, sterke burchten ieder op zich zelf, waarvan de verdediging aan de gewapende gilden was toevertrouwd. Een aaneengeschaalde reeks van die torens trof men langs den noordwal tusschen de Weerdpoort en de Wittevrouwenpoort aan, omdat de noordzijde der stad immer de meest bedreigde is geweest. Ze droegen de namen van dieren, die oude torens; men trof er de Leeuw, de Vos, de Beer, de Wolf en de Hond in opvolgende reeks aan, te midden waarvan de robuuste Plompgetorens oprees, een hoog vierkant steenen gevaarte, dat later tot stadsgevangenis diende en dat zelfs een af te sluiten waterpoort bezat. Bij den toren de Wolf lag een aarden bolwerk, Wolvenburg geheten, op welks grondten nu de strafgevangenis is gebouwd. Behalve die waltorens en steenen bolwerken, werden tusschen 1577 en 1579 door Prins Willem van Oranje nog vijf aarden bolwerken om de stad aangelegd, het Bagijnbolwerk en het reeds genoemde Wolvenburg in het noorden, Lucasbolwerk en Lepelenburg in het oosten, en het bolwerk van Sint Marie in het westen, waardoor de stad een voor dien tijd een bijna onneembare sterkte kreeg.

Aan het einde van de Nieuwegracht stond de sterke Servaastoren, ook met een waterpoort, die de gracht afsloot. De oude Tolsteegpoort, de vroegere Tolpoort der Romeinen, waar cijns geheven werd van de schepen die den Rijn kwamen opvaren en waar later de machtige Bisschop van Utrecht zijn belastingen van ingevoerde koopwaren heffen liet, werd gesteund en beschermd door den hoogen Bijlhouwerstoren, die reeds in de 17e eeuw in een pelmolen veranderd werd.

De uitgang van den Rijn, in het westen der stad, werd bewaakt door den Paardentoren aan het Paardenveld, en sedert 1528 verliet het door Keizer Karel V gebouwde kasteel Vredenburg zijn tinnen en torens naast de Catharijnepoort.

Het oude Utrecht was, van buiten gezien, een onneembare stad. Maar even bruto en krijgshaftig zijn uiterlijk aanzien was, even vredig en schoon was het binnen zijn wallen, waar de oude

Rijnstroom, later voor een deel de Oudegracht geheten, het stadsgebied als in twee helften kliefde, het oostelijk deel, waar zich de machtige kerken en vele geestelijke stichtingen bevonden, ieder met hun eigen afgepaald gebied; en het westelijk deel, waar zich reeds vroeg de handel had gevestigd en waar zich later dan ook groote deelen de kern van bedrijf en nering ontwikkelden ging.

Reeds in de 10e eeuw was hier de eerste christenkapel in de Nederlanden door den Frankischen Koning Dagobert gebouwd; en toen later Willebrord uit Engeland overkwam en als Bisschop der Friezen optrad, vestigde hij zich onder de muren van de Frankische Koningsburch, in het oude Trecht, dat de oorsprong van Utrecht werd. Daar bouwde hij zijn eerste kerk, aan Sint Maarten gewijd, Utrecht's eersten Dom, die in de 11e eeuw door een Romaanschen Dom van Bisschop Adelbold en in 1254 door den Gothischen Dom van Bisschop Hendrik van Vianden opgevolgd werd. Rond dien schoonen Dom ringden

stamhuizen der oude Utrechtsche patriciërs, kasteelen en burchten op zich zelf, waarvan alleen het bekende Huis Oudaen nog gedeeltelijk het type bewaart, maar waarvan verreweg het meereendeel in den loop der eeuwen zijn omgetooverd in de schoone winkelpaleizen, die nu langs onze Oudegracht de aandacht van stadgenoot en vreemdeling trekken.

Waar de burgerij leefde en werkte, daar trof men ook de wel zeer oude, maar toch meer bescheiden parochiekerken aan, de kerken van Sint Jacob, Sint Geerte, Sint Nicolaas en de groote Buurkerk, die meer dan de andere, de volkskerk bij uitnemendheid was. Met haar meer of minder fraaie torens sieren zij nog het stadsbeeld en vooral doen dit de Buurtoren, de oude waaktoren der stad, door zijn eigenaardigen onvoltooiden bouwvorm en de toren van de St. Nicolaaskerk, door zijn liefelijk klokkenspel, dat wij aan de kunstvaardige hand der wereldberoemde klokkegieters Gebr. Hemony te danken hebben, en dat nog altijd zijn melodius geluid over het zuidelijk deel der stad doet klinken.

Onze mooie typische stadsgrachten, de Oudegracht en de Nieuwegracht, met haar eigenaardige grachtwerven, die als dubbelstraten eenig zijn in den lande; met haar fraai gewelfde oude steenen boogbruggen en haar rijke boomenschat langs de oevers, die nu juist weer in eersten lentedes het Utrecht van heden maken tot een bekoorlijke tuinstad; en ook de meer deftige en stille Kromme Nieuwegracht (met het schoone Paus-huis), de Drift en de Plompgetorengracht dragen het hare er toe bij om van Utrecht te maken een eigenaardige, mooie, oude stad.

Waar eens de grauwe, bouwvallige wallen brutaal naar buiten dreigden, waar poorten en waltorens hun tinnen verhieven en als in steenen gordel de oude binnenstad omknelden, daar liggen nu de heerlijk schoone plantsoenen en parken, die bij de ontmanteling der stad in het midden der vorige eeuw zijn aangelegd en waarbij van die

hooie wallen dikwijls een dankbaar en goed gebruik werd gemaakt, door den aanleg van heuvelpartijen, die nog het sieraad onzer plantsoenen uitmaken.

Hier en daar treft men nog een brokstuk van den ouden wal, een verlaten bolwerk of een steenen torenvoet als overblijfselen uit een grijs verleden aan, een verleden, dat geen onzer zou terugverlangen, wanneer men ziet welk een ontwikkeling het Utrecht van heden door zijn ontmanteling gekregen heeft en hoe de oude stoel der machtige bisschoppen, eens tusschen muren beklemd, sedert is uitgegroeid tot een handels- en industriestad, die de vierde des rijks geworden is.

Oud-Utrecht, ja, wij vinden het indrukwekkend mooi, zoolang wij het in beeld beschouwen mogen, maar wij verlangen er toch niet meer naar terug, sedert het moderne verkeersleven in onze zich nog steeds jongende en uitbreidende stad, ons de gemakken en geneuchten van het moderne Utrecht heeft doen genieten en leeren op prijs stellen.

Oud-Utrecht moge ons schoon zijn, in woord en beeld, als herinnering aan een eerbiedwaardig oud en roemvol verleden. Wij kunnen waardeering en bewondering hebben voor de weinige monumenten der oudheid, die het ons behouden heeft. In het nieuw Utrecht van heden te mogen leven en werken, heeft evenwel ook zijn bekooring, al behoef men daarom niet ongevoelig te zijn voor het schoon, dat uit het oude Utrecht der grijsheid nog tot ons spreekt.

C. W. WAGENAAR.

EEN STAALTJE VAN ENERGIE EN ORGANISATIE

De Houthandel van Theod. J. van der Ham aan de Rembrandtlaan te Bilthoven, die na slechts ruim vier jaar geleden te zijn opgericht, zich tot een der belangrijkste zaken in onze Provincie ontwikkelt. Hier-naast ziet men de voorzijde, op 't oogenblik, dat de houtwaren de werf verlaten.

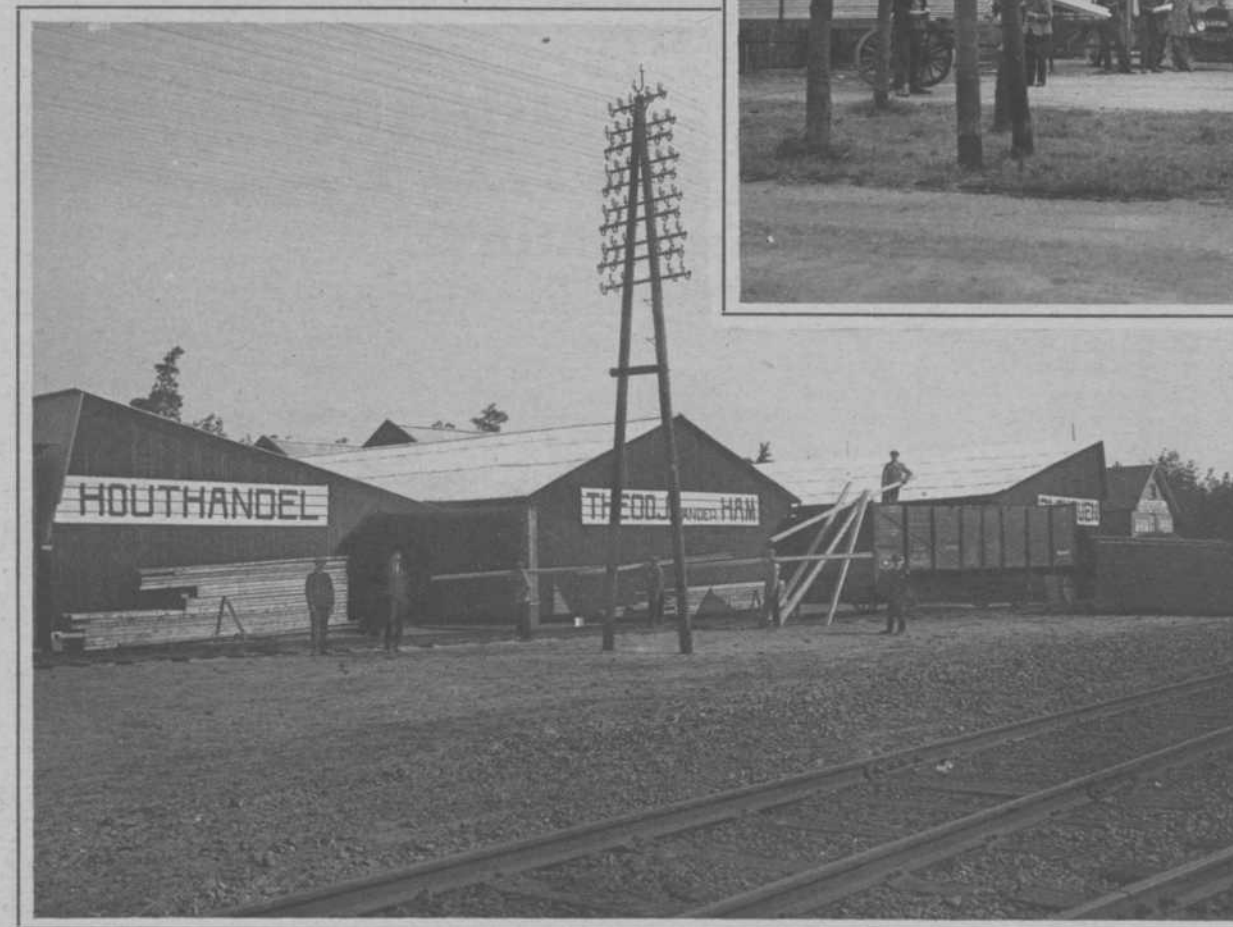

Foto hiernaast: Deze afbeelding van de achterzijde van den houthandel geeft weer, op welke wijze de aanvoer plaats heeft. Hier worden ook de wagons geladen, die het hout bij groote hoeveelheid over de meer afgelegen Provincies verspreiden. Men ziet tevens welk een omvang het loodsen-complex reeds genomen heeft.

Het goedkoopst en meest gesorteerd huis voor Meubelen, Tapijten, Bedden is

N.V. JOH. SCHOONHOVEN

Vreeburg (hoek Viestraat)

UTRECHT

COMPLETE

Woning-Inrichting

38 Modelkamers (Lift)

Franco levering door het geheele land

WETTIG GEDEPONEERD.

Utrecht's

nieuwste

specialiteit

v. Angeren's

Jaarbeursjes

(gevuld met vloeibare crème)

A. v. ANGEREN

LEIDSCHEWEG 4

TELEFOON 10994

Banketbakkerij • Chocolaterie • Lunchroom • Restaurant

Rijke eigenaar (tot rentmeester): „In plaats van al die hekjes moeten er natuurlijk wenteltrappen komen.“

Eerste student: „Wat doe jij? Naar huis schrijven om geld?“
Tweede student: „Nee.“
Eerste student: „Waarom zit je dan zoo over dien brief te piekeren?“
Tweede student: „Ik probeer naar huis te schrijven zonder geld te vragen!“

Eerste schipbreukeling: „stomerd, daar gooi je het zout om!“
Weet je nou waarachtig nog niet eens, dat dat ongeluk voorspelt!“

NIET VRIENDELIJK.

— Je moet maar genoeg nemen met wat de pot opschept, amice, zei Jansen schertsend. En ik vrees dat het niet veel bijzonders is.

— Dat weet ik, dat weet ik, antwoordde Pietersen. Je vergeet dat ik al eens meer bij je gegeten heb.

GEVAARLIJK.

Gebedel jongmensch (tot den man die zijn fiets in elkaar heeft gereden: Wacht maar, ik zal mijn broer op je afsturen. Die is chauffeur op een vrachtauto.

ZIJN CONCLUSIE.

Onderwijzeres, tot Jantje die school moet blijven. „Hoe kwam je er bij om daar straks zoo'n raar antwoord te geven door te zeggen, dat Columbus Amerika tegen Paschen ontdekte. Hoe kom je aan zoo'n dwaasheid?“
Jantje: „Omdat hij onderweg zoo met eieren zat te spelen!“

Voor de Pinksterdagen

Krentenbrood
van de
Korenschoof

De is nog eens het paapen waard
Jantje dat er leverding op staat

COMPLICATIES.

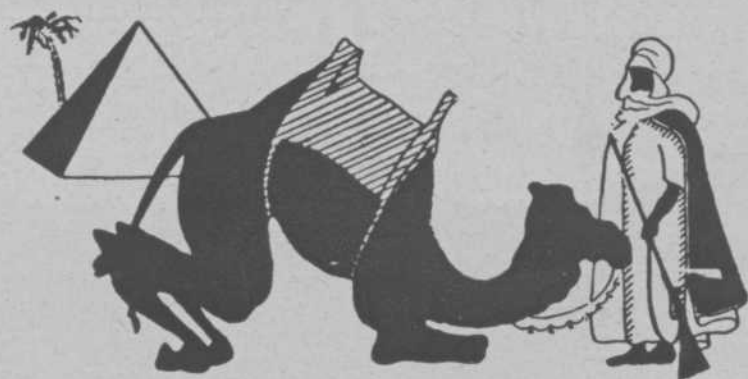
Is die vriend van jou
heelemaal hersteld thuis ge-
komen uit het ziekenhuis?
O nee, er kwamen complica-
ties bij.
Tjonge — en wat dan?
Hij is met zijn verpleeg-
ster getrouwd.

Doorzitten
bij Wielrijden en Zonnebrand
verzacht en geneest door
PUROL
Doos 30-60, Tube 30 ct. Bij Apoth. en Droghen

KARL MAY

Reisavonturen

Wie kent den beroemden Dr. Karl May niet, die door zijn romantische reisavonturen, welke niet alleen door hun boeienden verhaaltrant, doch eveneens door leerzame beschrijvingen van landen en volkeren, zoowel jong als oud in verrukking hebben gebracht?

Hoewel de prijs van deze boeken overal fl. 4.50 bedraagt, brengen wij, daartoe aangezocht door honderden, en daartoe in staat gesteld door de modernste techniek, een

Complete Luxe uitgave der Meesterwerken van Karl May

voor fl. 1.90 per luxe gebonden boek van meer dan 300 pagina's.

Wij beginnen de Karl May uitgave met zes van zijn meest be-
roemde werken nl. Kara-Ben-Nemsi, Door Koerdistan, Van Bagdad naar
Stamboel. In de Schuilhoeken van den Balkan, Door het Land der Skipe-
taren, De Shoet enz.

Indien U onderstaand bestelbiljet binnen 10 dagen na heden
inzendt, wordt U het eerste boek

GRATIS en FRANCO

zonder rembours of eenige verplichting ter kennismaking toegezonden.

Bovengenoemde zes prachtwerken vormen een doorlopend ver-
haal en zijn ongetwijfeld de meest beroemde romans, die Dr. Karl May ooit
geschreven heeft. Zij verschijnen onverkort, rijk gebonden, in groot formaat,
elk bevattend meer dan 300 pagina's, op fraai papier gedrukt en van schitterende
illustraties voorzien.

Hier langs afsnijpen

Bestelbiljet

HOLLANDSCH UITGEVERSFONDS
KEIZERSGRACHT 305/309 - AMSTERDAM

Ik verzook hiermede franco toezending, zonder eenig rembours, van den eersten band van
Karl May's Reisavonturen. Indien ik niet op de Karl May serie wenach in te schrijven, verklaar
ik het boek binnen 10 dagen na ontvangst in ongebruikt staat franco te retourneren.

Dit bestelbiljet, duidelijk
ingevuld, inzenden in een
met 1½cents gefrankeerde
open envelop.

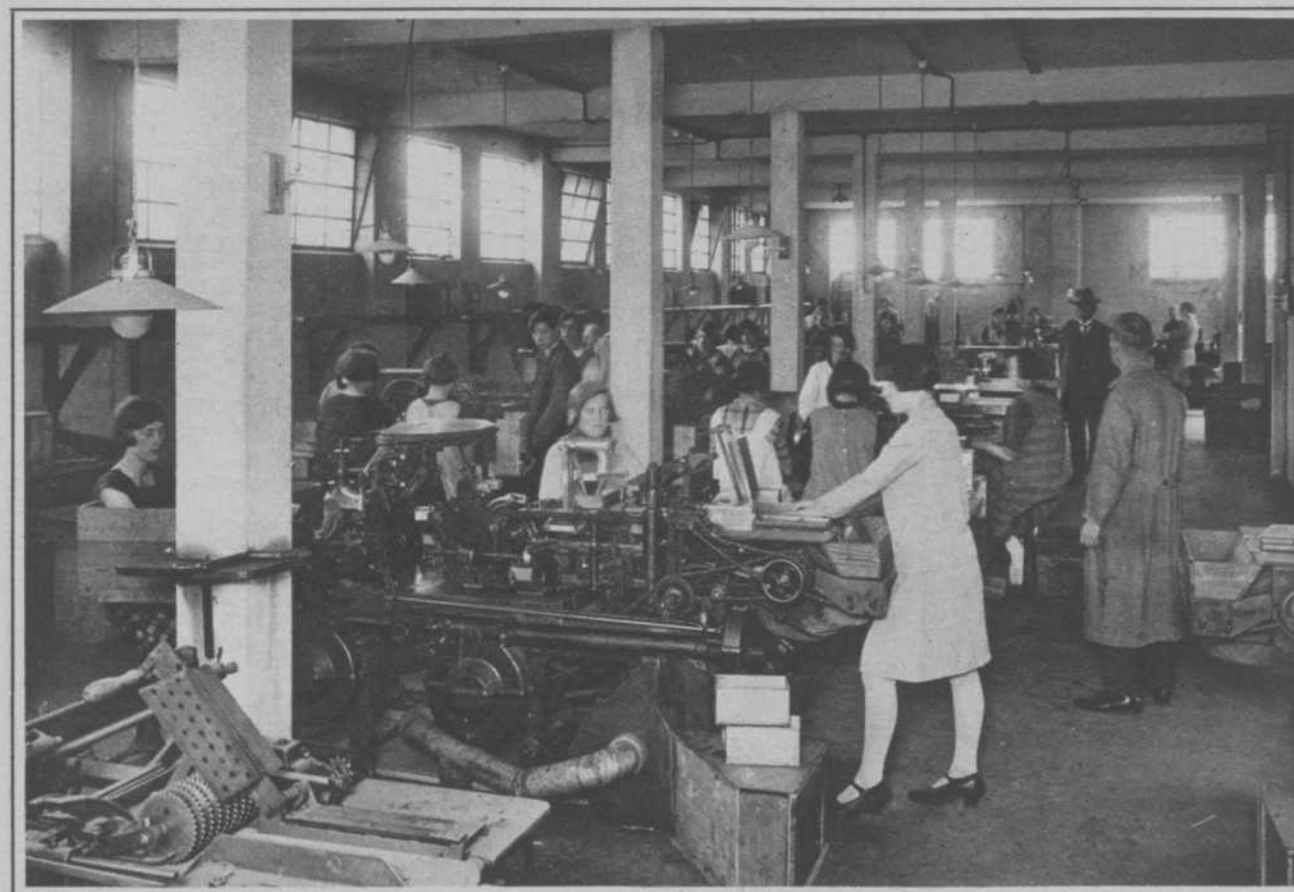
Naam _____ Straat _____
Beroep _____ Plaats _____

DE SOPLAFABRIEKEN TE AMERSFOORT

De officiële naam der SOPLAFABRIEKEN luidt: N.V. F. M. Houbae & Co's Sigaren- en Cigarillosfabrieken te Amersfoort. Deze werd opgericht in het jaar 1918 en begon aanvankelijk op kleine schaal met de machinale vervaardiging van kleine sigaretjes z.g. cigarillos. Hoewel het Nederlandsche publiek tot voor enkele jaren het cigarillorookken niet verstond, is men langzamerhand tot de overtuiging gekomen, dat inderdaad bij het aanwenden van doelmatige machines een goed sigaretje tot zeer lagen prijs in den handel kan worden gebracht, een sigaretje dat zelfs even licht trekt als een cigarette en in geur en smaak niet voor een groote, goede behoefte onder te doen. In de laatste jaren is de zaak dan ook uitgegroeid

Complex der SOPLAFABRIEKEN des middags te 12 uur gefotografeerd.

Machinale sigarenfabricage. Een zeer interessante foto!

tot den omvang, waarvan nevenstaande foto's een klein beeld kunnen geven.

De „SOPLAFABRIEKEN“ verschaften aan meer dan 400 personen ge-
geld werk en per week verlaten ongeveer 1½ miljoen stuks de fabriek en gaan dus in rook op. Ook in het buitenland wordt de „Sopla“ gewaardeerd, getuige de export naar Oost- en West Indië, Spanje, Turkije, Polen, Denemarken, Zweden, Noorwegen, enz.

Behalve de bekende „SOPLA van 2½ cent“ kon de fabriek er in het laatste jaar toe overgaan, ook een groote sigaar van prima kwaliteit tot den zeer lagen prijs van 5 cent in den handel te brengen. Dit was het gevolg van de uitvinding in Amerika van een zeer vernuftige, ingewikkelde machine, welke de sigaren geheel gereed en op de meest hygienische wijze vervaardigt. Dat hierdoor een groot bedrag aan loon en kosten wordt bespaard, behoeft geen betoog. Deze besparing biedt de mogelijkheid om niet-tegenstaande de zeer hooge fabrieksprijzen toch een goedkope sigaar van prima kwaliteit aan te bieden. De tweede foto hiernaast vergunt U een blik in de zaal, waarin een 14-tal dezer machines staan opgesteld. Elke machine wordt door electriciteit gedreven en door 4

meisjes bediend, terwijl de noodige technici op het geheel toezicht houden. De productie bedraagt circa 18000 sigaren per week per machine, zoodat elke week eenige honderdduizenden kunnen worden afgeleverd.

Het invoeren van een nieuw artikel gaat natuurlijk altijd met groote moeilijkheden gepaard. Wij Hollanders gaan niet over één nacht ijs en dus heeft men de verschijning van zulk een goedkope sigaar eerst met achterdocht beschouwd. Om het publiek eenig inzicht in de fabricage te geven heeft de directie een volledige machine met compleet bedienend personeel doen opstellen in het perceel te Amsterdam aan het Damrak 99, waar men dus de fabricage vanaf het begin tot het eind kan volgen. Deze demonstratie alsook de doorgevoerde reclame hebben de winkeliers alom de SOPLA-SIGAREN doen opnemen en verder is een goede, ongevraagde reclame gemaakt door degenen, die voldoende durf hebben gehad om een proef met de „Sopla“ te nemen.

Lit het vorenstaande moge blijken, dat de oprichters van het bedrijf een ver vooruitziende blik hebben gehad en de tegenwoordige Directie heeft de vaste overtuiging, dat de machinale fabricage een groote toekomst tegemoet gaat en dat het publiek steeds meer tot de erkenning zal komen van de groote waarde van dit bedrijf voor de levering van een goed en goedkoop rookmateriaal.

Eenige Sopla-auto's gereed voor het vertrek.

NIEUWE CRÈME VERWIJDERT ONTSIEREND HAAR!

Veel aangenamer dan depilatoria.
Heel wat beter dan scheermessen!

Werpt Uw scheermessen weg, die het haar slechts vlugger en dikker doen groeien, iederen keer dat zij gebruikt worden, en gebruikt niet langer de onaangenaam-riekende, prikkende depilatoria. Een nieuwe, geparfu-meerde fluweelachtige crème, Vieto genaamd, is uitgevonden, die het haar doet verdwijnen als sneeuw voor de zon. Terwijl scheermessen en andere depilatoria het haar slechts boven de huidoppervlakte verwijderen, doet Vieto het haar ook er onder verdwijnen. Vieto is even gemakkelijk te gebruiken als een gelaatscrème. Ge smeert het er eenvoudig op, zoals het uit de tube komt, wacht enkele minuten, spoelt het af en het haar is verdwenen als bij tooverslag. Vieto is verkrijgbaar à f 1.75 en f 1.— per tube bij drogisten en parfumeriezaken.

f 1.— **VIETO** f 1.75
OVERTOLLIG HAAR

KLOKKEN MAGAZIJN VAN WEKKERS
UURWERKEN „DE TIJD”
Korte Vliestraat 10, Utrecht
Groote keuze — Prijzen billijk

HORLOGES Aanb. N. Kool BAROMETERS

Vermoeid?

Dat gevoel van „voortdurende vermoeidheid” is een onnatuurlijk verschijnsel. Ge moet dat gebrek aan kracht overwinnen ter wille van Uzelf en Uw huisgenooten.

Neem daarom eens enkele weken Sanatogen, het Zenuwsterkend Voedsel. Sanatogen zal niet alleen Uw slapte spoedig overwinnen, maar het bouwt tevens nieuwe kracht op in Uw zenuwen en bloed, waardoor ge U in korten tijd weer door en door gezond en levenskrachtig zult voelen.

Sanatogen is door meer dan 600 Nederlandsche geneesheeren schriftelijk aanbevolen als een ideaal versterkend voedsel in alle zwakte-toestanden. Waarom zoudt gij het dan niet eens eenigen tijd probeeren?

SANATOGEN

Het Zenuwsterkend Voedsel.

Verkrijgbaar in alle Apotheken en Drogisterijen vanaf f 1.— p. bus

VRAAGT EENS AAN

onzen nieuwen Catalogus no. 65, waar- mede U in drie jaar door eenvoudig huren eigenaar is van een Piano, Kunstspelpiano, Vleugel, Orgel of Kunstspelorgel

Meer dan duizend instrumenten worden jaarlijks door ons geplaatst. Wij leveren franco door geheel Nederland met 10 jaar garantie, elk bekend fabrikaat.
N. V. HEES & Co. - DELFT
Piano- en Orgelfabriek

Kreest geen examen want
Mijnhardt's zenuw- tabletten
kalmeeren U en houden Uw geest helder.
Glazen Buisje 75 ct.
Bij Apoth. en Drogisten.

ADVERTEERT IN DIT BLAD

UW BOOTJE

zal er na een verfte weer frisch en aardig uitzien en tegen water, weer en wind bestand zijn. Verft dus Uw bootje met

MAAS'VERF
TEGEN BEDERF
Vraagt Uw winkelier.

„In den Specht”

Ganzenmarkt - Telefoon 11359
Utrecht

GRAND-BIJOU

Dubbelveerig prima eiken, 3 jaar garantie, als tekening. Model A.

f 1. 45.00

Met 1 GULDEN PER WEEK
ZONDER ÉÉN CENT HANDGELD.

GRAMOPHOON-PLATEN

De grootste keuze hier ter stede uit 1ste klas merken, ook voor ÉÉN GULDEN PER WEEK. WIJ WINNEN DOOR WAARHEID.

TONNY STEIJNEN

L. ELISABETHSTRAAT 12.
UTRECHT
Rotterdam: ZAAGMOLENSTRAAT 139-128
JACOB CATSSTRAAT 104
DELFT: CHOORSTRAAT No. 32
Wij verzenden door het gehele land.

GELD te leen vanaf f 50.—, billijke condities, lichte aflossing. Ambtenaren en soortgelijke Werknemers ook zonder borg.
NATIONALE VOLKSBANK - Afd. 25 - ROTTERDAM

DE BEDOELING?

Voorname dame (die „liefhebbert” in filantropie): „Ik heb gehoord, dat je moeder heel ernstig ongesteld is: ik zal haar zeker wel met een of ander kunnen helpen.”
Dochter van de patiënte: „O ja, hoor! De jong motte allemaal gewasche worre, de keuke siet er uit as 'n mest-hoop, 't drek mot uit 't vorrekeshok geschrobd en dan leit 'r de groote wasch nog!”

Als men op de Tram staat . . .

te wachten bij een druk verkeerspunt is het opmerkelijk dat welhaast nooit die tram het eerst „komt die men nodig heeft. Gewoonlijk komen eerst alle anderen en sommigen daarvan nog tweemaal, eer het verlangde nummer of de lang verbeide lichtende kleuren komen opdagen.

Is dat niet een levensbeeld? Alles wat wij graag willen hebben laat op zich wachten en sommigen wachten zóo lang op een beetje levensvreugd dat zij te oud geworden zijn om er van te genieten als het eindelijk komt.

Men moet het geluk een eindje tegemoet gaan en als ge Uw leven in huiselijken kring en daarbuiten kunt veraangenamen door een goede woninginrichting, en het genot van goede kleding dan moet ge dat doen.

Wanneer ge redelijke zekerheid hebt dat ge Uw verplichtingen kunt nakomen, komt dan „IN DEN SPECHT,” waar een uitgebreide keuze is — de grootste op dat gebied in heel Nederland — van al wat ge aan kleding, hetzij naar maat of confectie, voor het gehele gezin nodig hebt. Evenzoo in meubelen, gramofoons, manu-facturen, vloer- en raambekleding, enz.

Onze catalogus vertelt U alles van ons gemakkelijk betalings-systeem. Die ontvangt U kosteloos als U ons even een briefkaartje schrijft. Hebt U gelegenheid zelf te komen dan is dat nog beter. Vraag dan bij het binnenkomen naar den Chef.

Bij Hoofd- en Kiespijn Sanapirin.

Prijs 75, 40 en 25 ct.
Bij Apoth. en Drogisten.

Deze Tabletten zijn door de Wet beschermd tegen vervalsching en ook daarom te verkiezen boven andere.

HET VERSCHIL.

„Tom, heb jij ooit wel eens last van slapeloosheid?”
„O, ja. Sommige nachten slaap ik niet meer dan 3 uur.”
„Dan beklag ik je. Ik lijd er al twee jaar aan. De dokter noemt het neuro insomnia paralaxitis.”
Tom gromde en zei toen: „Ik heb het sinds een paar maanden, maar wij noemen het een baby.”

Nà het scheren nu

is

voor het scheren morgen!

Zoo goed als U scheerzeep nodig hebt, om Uw baard en huid te pre-pareeren voor het eigenlijke scheren, even goed hebt U **Aqua Velva** nodig om nà het scheren Uw huid haar soepelheid te doen behouden.

Aqua Velva, Williams wetenschap-pelijk preparaat voor na het scheren, schrijnt niet na, heelt kleine wondjes en houdt de huid soepel en jeugdig. **Aqua Velva** nu gebruikt, maakt dat U zich morgen prettiger scheert.

Vraag gratis monster en neem proef.
Aqua Velva houdt de huid
zacht als fluweel.

Gratis Monster

Kuypers & Co., Prinsengracht 983, A dam.
Hierbij 20 cent porti, waarvoor te zenden:
monsters **Aqua Velva** en Holder Top.

WILLIAMS Aqua Velva

f 2.—
per groote flacon

f 0.50
per reisflacon

DUNLOP

f 4.50
slechts kost
een prima
Engelsche
Dunlop
band

VERKRIJGBAAR BIJ
ALLE ERKENDE
RIJWIELHANDELAREN

LASTIG.

Pietje kwam voor den zooveelsten keer te laat op school. Hoe komt dat nu weer? vroeg de juffrouw streng. Er moet toch een oorzaak voor zijn?
Ja, juffrouw, stamelde Piet. Maar . . . maar ik kan er niet zoo gauw een bedenken!

Als Vader thuis komt

is WRIGLEY'S de
fijnste verrassing.

Vadergebruikt het zelf onder zijn werk of na het rooken. En laat hij er toch vooral om denken ook een pakje voor de kinderen mee te nemen.

WRIGLEY'S P.K. Kauw-gom is goed voor de tanden. Een gezonde versnapering, die den eetlust opwekt en de spijsvertering be-vordert.

WRIGLEY'S
P.K. KAUGOM

Uitslag DOBBELMANN'S

TEEKEN- EN KLEUR-WEDSTRIJD.

Hoofdprijzen:

Groep 6—9 Jaar:

1. Jacques Fransman, Rotterdam, Lange Hilleweg 119b Vliegende Hollander
2. Felix I about, Helder, Hoofdgracht 62 Vliegende Hollander
3. Jan Brooymans, Breda, Leuvenaarsstraat 75b Voetbal
4. Dina v d Noort, Lochem, Zwiesche weg 13 Groote Pop
5. Keesje de Jong, Scheveningen, Schipperstr. 44 Voetbal

Groep 10—12 Jaar:

1. Pieter Blok, Utrecht, Kanaalstraat 229bis Meccanodoo
2. Alph van Dijk, Eindhoven, Vredesplein 23 Meccanodoo
3. Dick J W van Dijk, Amersf .H. v. Viandenstr. 34 Gramofoon
4. Maatje H Rijnberg, s-Heer-Hendrikskinderen A7 Gramofoon
5. Pieterje Michielsen, Berkelen Rodenrijs, Klapw weg Zilveren Horloge

Groep 13—16 Jaar:

1. Antoinette E Brander, Leiden, Rijnkade 2 Gouden Horloge
2. B. Mooy, Den Haag, Koningstraat 13 Zilveren Horloge
3. P. H. Visser, Appingedam, Oranjeweg B 56 Zilveren Horloge
4. Roelof Klein, Leeuwarden, Beeklaan 61 Fotografiestoel
5. Joh. Hub. Vaes, Weert, Nieuwstraat 448 Fotografiestoel

Groep 17 Jaar en ouder:

1. M. L. Oberg, Den Haag, Weimarstraat 275 Rijwiel
2. G. E. Clement, Amsterdam, Saffierstraat 89. Rijwiel
3. Jan v. d. Walle, Haarlem, Olijanstraat 44. Fotografiestoel
4. F. Deuze, Annen (Dreter) Fotografiestoel
5. Pieter v Hulst, Sommeldijk, Kreekstraat 315 Gouden Horloge

De deelname aan dezen teeken- en kleurwedstrijd was nog grooter dan die aan den eersten kleurwedstrijd. Het ingezonden werk was over het alge-meen van zeer goede kwaliteit, de jury had dan ook een zware taak om de hoofdprijzen te bepalen, daar er zeer mooie inzendingen waren, die de keuze moeilijk maakten. Voor de beste dezer inzendingen, die niet met een hoofdprijs bekroond werden, heeft de Directie der Firma **Dobbelmann** een aantal extra prijzen uitgelooft.

Blijft **FAAM** rooken, verzamelt Uw bons, deze behouden hun waarde. U kunt ze inruilen tegen gratis-tabak of tegen waardevolle cadeaux.

LOUIS DOBBELMANN - Hoogstraat 106 - ROTTERDAM

MEUBELWAS „GLIM”

wetenschappelijk bereid uit de edelste was-soorten met de duurste Amerikaansche terpentijn, hetgeen zich in het gebruik terdege openbaart.

UTRECHT IN WOORD EN BEELD

Bureaux Redactie Administratie en Advertentiën BOOTHSTRAAT No. 3 — UTRECHT — TELEFOON No. 11652
Advertentiën 30 cent per regel. Bij contract belangrijke korting. Voorpagina extra tarief.

Abonnementsprijs: f 0.12 1/2 per week. f 1.62 1/2 per kwartaal
Voor het Buitenland f 10.— per jaar bij vooruitbetaling.